

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Metodický den pro krajské úřady

2023

**Agenda evidence obyvatel
a agenda základního registru obyvatel**

Konkrétní dotazy

**Ministerstvo vnitra
odbor správních činností**

OBSAH

1	MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY (dotaz č. 1).....	3
2	KÚ STŘEDOČESKÉHO KRAJE (dotaz č. 2-7)	4
3	KÚ PLZEŇSKÉHO KRAJE (dotaz č. 8-9).....	9
4	KÚ KARLOVARSKÉHO KRAJE (dotaz č. 10-14).....	11
5	KÚ ÚSTECKÉHO KRAJE (dotaz č. 15-20).....	17
6	KÚ LIBERECKÉHO KRAJE (dotaz č. 21-28)	19
7	KÚ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE (dotaz č. 29-35).....	25
8	KÚ PARDUBICKÉHO KRAJE (dotaz č. 36-42)	29
9	KÚ KRAJE VYSOČINA (dotaz č. 43)	34
10	KÚ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE (dotaz č. 44-46).....	35
11	KÚ OLOMOUCKÉHO KRAJE (dotaz č. 47-49).....	38
12	KÚ MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE (dotaz č. 50-53)	42
13	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	45

1 MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY (dotaz č. 1)

1. MHMP - přihlášení k trvalému pobytu (předložení elektronicky uzavřené nájemní smlouvy)

Občan se dostavil na ohlašovnu a chtěl ohlásit změnu místa trvalého pobytu. Všem požadavkům v § 10 odst. 6 zákona o evidenci obyvatel¹ vyhověl, jen oprávněnost užívání bytu doložil nestandardním způsobem - nájemní smlouvu s pronajímatelem bytu uzavřel elektronicky a měl ji staženu do svého mobilu. Na displeji mobilu nájemní smlouvu zobrazil a předložil ke kontrole ohlašovně. Dotaz zní, zda je možno takto předloženou nájemní smlouvu akceptovat a občana k trvalému pobytu přihlásit.

NÁZOR MHMP

Podle § 2237 občanského zákoníku² nájemní smlouva vyžaduje písemnou formu. Smlouva, kterou v předmětném případě občan předložil, písemnou formu měla, nebyla uzavřena ústně. Jen nebyla v listinné podobě, což ale zákon výslovně nevyžaduje. Máme za to, že pokud bude mít takto předložená nájemní smlouva (v mobilu či tabletu) všechny náležitosti požadované zákonem a bude účinná, nemá ohlašovna jinou možnost, než občana přihlásit.

STANOVISKO OSČ

Podle našeho názoru by měla předložená smlouva kromě ostatních zákonem stanovených náležitostí být fyzicky či elektronicky podepsána. V případě, kdy chce občan předložit nájemní smlouvu v mobilu či tabletu, je namístě zvýšená opatrnost, neboť pokud by smlouva byla předložena například v aplikaci Word, mohl si ji občan sepsat bezprostředně před příchodem na ohlašovnu bez jakéhokoli vědomí pronajímatele. Je však věcí správního uvážení orgánu, jenž je příslušný k zaevidování změny místa trvalého pobytu, které podklady si jako orgán vykonávající státní správu v přenesené působnosti od občanů vyžádá a které k doložení oprávněnosti užívání bytu pokládá za dostačující a které nikoli.

¹ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

2 KÚ STŘEDOČESKÉHO KRAJE (dotaz č. 2-7)

2. KÚ Středočeského kraje – ukončení trvalého pobytu na území ČR

S jakým časovým předstihem lze do ISEO zadat ukončení trvalého pobytu na území ČR? Setkali jsme se s tím, že správní orgán obdržel žádost o ukončení trvalého pobytu na území ČR s šestiměsíčním předstihem. V současné době takto dopředu ukončení trvalého pobytu zadat nelze.

NÁZOR KÚ

Neposkytnut.

STANOVISKO OSČ

Ukončení trvalého pobytu na území ČR nelze vyznačit do budoucna, a to ani prostřednictvím formuláře Zápis údaje o adrese místa trvalého pobytu do agendového systému evidence obyvatel /M28/, ani prostřednictvím aplikace C227. Ukončení tak musí být evidováno nejdříve toho dne, který občan uvedl jako den ukončení trvalého pobytu na území ČR.

3. Magistrát města Kladna – možnost kontroly veškerých změn údajů občanů na konci pracovní doby v dané obci přes aplikaci CzechPOINT@office

Možnost kontroly veškerých změn údajů občanů na konci pracovní doby v dané obci přes aplikaci CzechPOINT@office:

- 1) V případě chybného zápisu adresy místa trvalého pobytu u občana (tato skutečnost byla zjištěna po delší době, kdy daný občan nebyl v seznamu voličů).**

Vysvětlení situace:

Občan požádal svou obec, kde bydlí a ta nás kontaktovala a požádala o nápravu. Bylo zjištěno, že bylo do Czech POINT omylem zadáno jiné rodné číslo a tím přestěhován jiný občan. U tohoto občana došlo ke změně místa trvalého pobytu a zneplatnění občanského průkazu. Pokud by byla kontrola provedena, bylo by možné chybu odstranit včas.

Po zjištění této chyby bylo kontaktováno MV a požádáno o opravu chybného údaje. MV telefonicky sdělilo, že opravu neprovede vzhledem k dlouhé prodlevě změny místa trvalého pobytu. Jako důvod uvedlo, že daný občan mohl žádat o výpis ISEO a proto by údaje v potvrzení byly v rozporu. Občan musel tedy znovu požádat o změnu místa trvalého pobytu ve své obci, ve které nepřetržitě bydlí.

- 2) Obec řešila návrh ve věci zrušení místa trvalého pobytu občanovi, který se o této skutečnosti dozvěděl. V průběhu správního řízení změnil trvalý pobyt na jinou adresu do jiného města.**

Vysvětlení situace:

Původní obec si nevšimla, že u občana došlo ke změně místa trvalého pobytu a po jejich vydání rozhodnutí a nabytí právní moci změnila trvalý pobyt občanovi v Czech POINT na úřední adresu (změna přestěhování), což je špatný zápis. Tímto občanovi zrušila „nové“ přihlášení a zneplatnila jeho občanský průkaz. Pokud by bylo možno provést kontrolu dle data změny místa trvalého pobytu, došlo by k nápravě okamžitě a občan by neutrpěl žádnou újmu.

NÁZOR KÚ

K bodům 1 a 2: Případnou kontrolu provedených změn míst trvalých pobytů může obecní/městský úřad provádět již nyní, a to prostřednictvím „změnových sestav“ vygenerovaných přes CzechPOINT@office (Žádost o využití údajů z ROB a ISEO). Vyznačování změn míst trvalých pobytů je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Domnívali jsme se, že správní orgán má možnost změny míst trvalých pobytů vyznačovat pouze u občanů ve svém správním obvodu, na „cizí“ občany se „nedostane“.

STANOVISKO OSČ

V obou výše uvedených případech se jednalo o zjevné pochybení ohlašovny. Zatímco v prvním případě ohlašovna zaevidovala změnu místa trvalého pobytu k nesprávnému občanovi, ve druhém případě ohlašovna neověřila aktuálnost údajů účastníka v průběhu správního řízení a použila nesprávný zápisový proces.

Je-li prováděn jakýkoli zápis do ISEO, je povinností zapisovatele ověřit, že zápis provádí právě k té osobě, jíž se evidovaná změna týká. V každém zápisovém formuláři Czech POINT jsou po zadání údajů pro vyhledání zobrazeny údaje daného občana v rozsahu jeho jmenných údajů, data narození, rodného čísla, místa a okresu nebo státu narození, státního občanství, rodinného či osobního stavu a adresy místa trvalého pobytu. Ve formuláři Zápis údaje o adrese místa trvalého pobytu do agendového informačního systému evidence obyvatel /M28/ jsou navíc zobrazovány i údaje platných dokladů totožnosti. Pokud i tak dojde k tomu, že je změna zaevidována k nesprávnému občanovi, je nesporné, že se tak stalo selháním uživatele, jenž změnu evidoval.

Ohlašovny vedou správní řízení ve věci zrušení údajů o místu trvalého pobytu a pro účely těchto správních řízení jsou povinny jednoznačně identifikovat jejich účastníky a o těchto účastnících zpracovávat „přesné a v případě potřeby aktualizované“ osobní údaje (čl. 5 odst. 1 písm. d) GDPR³). Pouze s využitím takových údajů lze účastníkovi správního řízení efektivně doručovat a umožnit mu naplňovat jeho procesní práva. Dojde-li v průběhu správního řízení ke změně místa trvalého pobytu účastníka, jehož trvalý pobyt má být zrušen, je to důvod pro zastavení řízení.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Ohlašovna nejen že neověřila aktuálnost údaje o místu trvalého pobytu občana a rozhodla o zrušení v té chvíli již neplatného údaje o místu jeho trvalého pobytu, ale v rozporu s metodickými pokyny OSČ použila proces „zápis změny adresy místa trvalého pobytu“, dostupný ve formuláři Zápis údaje o adrese místa trvalého pobytu do agendového informačního systému evidence obyvatel /M28/a občana přihlásila k trvalému pobytu na adresu objektu sídla ohlašovny. Došlo tak k tomu, že daný občan byl veden s adresou shodnou s adresou sídla ohlašovny, ale nikoli s označením „adresa úřadu“.

KÚ uvedl, že se domníval, „že správní orgán má možnost změny míst trvalých pobytů vyznačovat pouze u občanů ve svém správním obvodu“. Toto platí pro zápisové procesy ukončení trvalého pobytu a zrušení údaje o místu trvalého pobytu, nikoli však pro zápis změny místa trvalého pobytu. V případě tohoto procesu je místní příslušnost ohlašovny kontrolována nikoli oproti již evidované, ale naopak oproti nově zapisované adrese místa trvalého pobytu.

S žádnou funkcionalitou, která by umožnila vygenerovat přehled provedených změn, se nepočítá. Žádná taková funkcionalita, ani implementace dalších kontrol na zápisových procesech, by obdobným individuálním selháním nedokázaly zabránit.

4. Magistrát města Kladna – aktualizace a kontrola úmrtí občanů před tiskem volebních seznamů

Často se stává, že jsou stále v seznamech voličů zemřelí a zůstávají zde i ročníky 1900 apod.

NÁZOR KÚ

Ačkoli se jedná o volební agendu, zastáváme názor, že stálý seznam voličů, který vede obecní úřad, musí být porovnán se seznamem pořízeným prostřednictvím portálu Czech POINT z ROB. Případný nesoulad by touto kontrolou měl být odstraněn.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme se stanoviskem KÚ. V případě zjištění nesouladu ve výstupech vydaných prostřednictvím formuláře Žádost o vydání seznamu voličů, dostupném v prostředí CzechPOINT@office, je nezbytné, aby příslušný úřad zaslal konkrétní podnět k prošetření OSČ. Ten nesoulad prověří, a pokud se nejedná o chybu v datech evidovaných v informačních systémech, zašle jej k dalšímu ověření provozní funkčnosti Digitální a informační agentuře. Úřad, který daný požadavek k prověření vznesl, je následně informován o jeho vyřešení.

V současné době je v ISEO evidováno asi 400 občanů s datem narození do 31. 12. 1910 a platným trvalým pobytem, u nichž absentují údaje o úmrtí. Další jsou pak evidováni s ukončeným trvalým pobytem.

Zpravidla se jedná o občany, kteří se po roce 1989 navrátili do ČR a následně po nějaké době zase odešli do zahraničí, případně o občany, kteří byli do tehdejšího centrálního registru občanů zaevidováni pouze pro účely vydání cestovního pasu. Ačkoli se již u spousty takových podařilo údaje o úmrtí došetřit a do ISEO doplnit, oprávněně lze předpokládat, že se tak nezdaří u všech.

K uvedené problematice dále uvádíme, že v souladu s § 7 zákona o evidenci obyvatel¹ je možné se ve věci šetření správnosti údajů obracet rovněž na příslušný OÚORP. V souladu s metodikou odboru voleb jsou v seznamu voličů uváděny i ty osoby, u nichž je některý z údajů označen za nesprávný.

5. MÚ Neratovice – součinnost podle zákona o odpovědnosti za přestupky

Z jakého důvodu není možné z ISEO předávat orgánu projednávajícímu přestupky na jeho žádost o součinnost podle § 75 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky⁴ („Na žádost příslušného správního orgánu mu orgán veřejné moci bez zbytečného odkladu poskytne informace potřebné k prověření oznámení o přestupku, k projednání přestupku a k výkonu rozhodnutí.“) například údaje o zákonných zástupcích nezletilého či mladistvého obviněného.

NÁZOR KÚ

Kontrolou OSČ bylo úseku evidence obyvatel, občanských průkazů a cestovních dokladů KÚ Středočeského kraje poskytování údajů zaměstnancům jiných úseků zdejšího úřadu také vytknuto.

STANOVISKO OSČ

Doporučujeme umožnit zaměstnancům útvaru při výkonu agend přístup k údajům v ISEO, pokud takové oprávnění pro výkon agendy vyplývá z příslušného právního předpisu, resp. ohlášené agendy v RPP. Nejvhodněji prostřednictvím interních systémů úřadu a užití kompozitních služeb ISEO, případně formulářů zpřístupněných v prostřední CzechPOINT@office.

6. MÚ Nové Strašecí – automatické prodloužení nájemní smlouvy

V nájemní smlouvě je uvedeno: „smlouva se uzavírá na dobu určitou, a to na dobu od 01.11.2018 do 01.11.2019, strany nevylučují možnost automatické prolongace této smlouvy.“ Přijde mi zvláštní slovo „nevylučují“, neboť jak po uvedeném termínu poznat, zda smlouva byla prodloužena a je platná nebo není. Paní shodou okolností neměla smlouvu podepsanou majitelem, takže on se dostavil osobně a přihlášení jsme vyřešili. Dosud jsem se jen setkala pouze s definicí, že je smlouva uzavřena „od – do“ s automatickým prodloužením.

NÁZOR KÚ

V případě, že nájemní smlouva obsahuje ujednání o možnosti prodloužení této smlouvy, nemá ohlašovna důvod zpochybňovat její platnost. Ohlašovna občana k trvalému pobytu přihlásí a následně splní oznamovací povinnost vůči vlastníkovu objektu.

⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ. Upozorňujeme zde na § 2230 občanského zákoníku² – „Užívá-li nájemce věc i po uplynutí nájemní doby a pronajímatel ho do jednoho měsíce nevyzve, aby mu věc odevzdal, platí, že nájemní smlouva byla znovu uzavřena za podmínek ujednaných původně. Byla-li původně nájemní doba delší než jeden rok, platí, že nyní byla uzavřena na jeden rok; byla-li kratší než jeden rok, platí, že nyní byla uzavřena na tuto dobu.“

7. MÚ Český Brod – žádost podaná datovou schránkou podnikající fyzické osoby

Dne 19. 6. 2023 byl zaslán e-mail z KÚ o doporučeném postupu přijímat ohlášení ztráty, odcizení občanských průkazů i z datových schránek pro podnikající fyzické osoby, pokud si tuto osobou dokážeme jednoznačně ztotožnit. Dotaz je, zda tento postup může být použit i na evidenci obyvatel, třeba žádost o voličský průkaz, výpis osob hlášených na adrese k trvalému pobytu, kdy majitel nemovitosti je fyzická osoba, ale žádost pošle z datové schránky podnikající fyzické osoby?

NÁZOR KÚ

Neposkytnut.

STANOVISKO OSČ

Správní orgány musí podle stanoviska Digitální a informační agentury vždy doručovat do datové schránky příslušného statusu. Učiní-li tedy fyzická osoba podání prostřednictvím datové schránky podnikající fyzické osoby, jejímž je držitelem, správní orgán takové podání (jsou-li splněny všechny náležitosti stanovené zákonem) přijme, nicméně zpětná korespondence musí být zaslána do datové schránky fyzické osoby a v případě, že žadatel datovou schránkou fyzické osoby nedisponuje, je nutné doručovat v souladu se správním řádem⁵.

⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

3 KÚ PLZEŇSKÉHO KRAJE (dotaz č. 8-9)

8. Novelý právních předpisů na úseku agend v působnosti OSČ

Existuje již nějaký časový rámeček, ve kterém dojde ke slíbeným novelám právních předpisů na daných agendách? Některé chybějící instituty (správní poplatek za zneužití občanského průkazu) či nestandardně upravené podmínky (plná moc ke změně místa trvalého pobytu svéprávné osoby nemusí být ověřena ani speciální – naproti tomu osoba s duševní poruchou musí mít ověřenou a speciální plnou moc) velmi komplikují praxi na agendách.

STANOVISKO OSČ

Za úsek evidence obyvatel uvádíme, že dne 29. prosince 2023 byl ve Sbírce zákonů publikován zákon č. 414/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, přičemž v části páté je obsažena změna zákona o evidenci obyvatel¹. V § 10 odst. 11 jsou nově upraveny podmínky zastoupení občanů. Bylo doplněno chybějící ustanovení o tom, že za občana staršího 15 let může místo trvalého pobytu ohlásit jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.

Za úsek občanských průkazů a cestovních dokladů bude zařazeno do návrhu legislativních úprav, účinnost by měla být k 1. 1. 2026.

9. Nesouhlas s výkladem § 10a zákona o evidenci obyvatel

V materiálech z posledních metodických dnů byl ze strany MV poskytnut výklad způsobu přihlášení k trvalému pobytu po návratu z ciziny. Takový výklad postupu neodpovídá dikci zákona. Zákon o evidenci obyvatel¹ ustanovuje dvojí způsob získání adresy o trvalém pobytu. Prvním je přihlášení k trvalému pobytu, které je podrobně popsáno v § 10. Je předpokládána vůle občana či oprávněné osoby přihlásit se k trvalému pobytu. Druhou možností je tzv. „nabytí“ trvalého pobytu ze zákona. K tomu dochází typicky při narození dítěte, případně při nabytí státního občanství či při zrušení údaje o místě trvalého pobytu.

Pakliže je v zákoně o evidenci obyvatel¹ v § 10a stanoveno: „Po nabytí státního občanství České republiky nebo nemůže-li občan po ukončení pobytu v cizině předložit doklady podle § 10 odst. 6 písm. c), je místem jeho trvalého pobytu sídlo ohlašovny, ...“ domníváme se, že není možné půlku věty vykládat jinak než druhou. Pokud bychom přistoupili na výklad z minulých konzultačních dnů, muselo by dojít k tomu, že i občan po nabytí státního občanství vyplní přihlašovací lístek a zaplatí správní poplatek za „získání“ první adresy na sídle ohlašovny. Jedinou možností, jak by mohlo dojít k Vámi navrženému postupu, je dle našeho názoru změna zákona a úprava § 10a.

STANOVISKO OSČ

V případech nabytí státního občanství ČR (prohlášením, udělením) se místem trvalého pobytu stává automaticky ze zákona sídlo ohlašovny – není to volba občana.

V případě návratu ze zahraničí je volbou občana, že znovu chce mít trvalý pobyt na území ČR, občan v tu chvíli projevuje svou vůli ke změně svého trvalého pobytu, proto je postupováno jako při novém přihlášení k trvalému pobytu.

Zákon o správních poplatcích⁶ stanoví v položce 2 písm. d) sazebníku, že správní poplatek se vybírá za ohlášení změny místa trvalého pobytu. Ohlášením změny se rozumí úkon občana ve smyslu § 10 odst. 6 zákona o evidenci obyvatel¹ a není rozhodující, zda občan ohlašuje změnu svého platného místa trvalého pobytu, ukončeného místa trvalého pobytu na území ČR nebo změnu po ukončení pobytu v cizině. Není ani rozhodující, zda původní adresu místa trvalého pobytu máme vedenou pouze v manuální evidenci obyvatel na přihlašovacím lístku, a z toho důvodu ohlášená změna místa trvalého pobytu po ukončení dlouhodobého pobytu v cizině bude spolu s dalšími osobními údaji občana poprvé zaváděna do ISEO. Jde o ohlášenou změnu místa trvalého pobytu a podle výše uvedeného zákona o správních poplatcích⁶ se správní poplatek v hodnotě 50 Kč vybírá. V ostatních případech, kde se určuje adresa místa trvalého pobytu přímo ze zákona (například § 10 odst. 3 a 4 v době narození občana, § 12 při úředním zrušení údaje o místě trvalého pobytu) nejde o ohlášení změny místa trvalého pobytu občanem a správní poplatek se nevybírá.

Dále sdělujeme, že pokud ohlašovna disponuje původním přihlašovacím lístkem občana, je vhodné do tohoto lístku do úředního záznamu doplnit nové údaje o trvalém pobytu na úřední adrese. V případě, že ohlašovna původní přihlašovací lístek nemá, měl by jej občan vyplnit, protože mu bude následně ohlašovnou vydáno Potvrzení o změně místa trvalého pobytu pro účely doložení správnosti údajů o trvalém pobytu pro případ podání žádosti o občanský průkaz a číslo tohoto potvrzení se uvádí na přihlašovací lístek. Občan může tímto potvrzením dokládat trvalý pobyt do doby, než mu bude vydán občanský průkaz.

⁶ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

4 KÚ KARLOVARSKÉHO KRAJE (dotaz č. 10-14)

10. Úprava ISEO – zápis opatrovníka a omezení rodičovských práv

V současné době nelze zapsat do ISEO opatrovníka osobě svéprávné. Rovněž není možné zapsat omezení rodičovských práv. Připravuje se úprava v ISEO, aby bylo možné tyto skutečnosti zapisovat?

STANOVISKO OSČ

Již vloni jsme informovali o tom, že MV realizuje projekt, jehož cílem je upravit aplikaci C227 tak, aby s ní mohly pracovat jak stávající uživatelé z OÚORP a MV, tak i uživatelé z ohlašoven, matričních úřadů, soudů prvního stupně a KÚ, kteří nyní provádějí zápisy do ISEO prostřednictvím formulářů Czech POINT. V rámci tohoto projektu bylo řešeno i evidování údajů o opatrovnictví a zbavení rodičovské odpovědnosti a procesy pro provádění zápisů, změn a oprav těchto údajů.

Nasazení této upravené verze C227 do provozu je podmíněno realizací bezpečného přístupu všech obcí I. a II. typu, z nichž většina není připojena ke komunikační infrastruktuře veřejné správy a k ISEO tak, aby byla minimalizována bezpečnostní rizika spojená s přístupem z veřejného internetu. O termínu nasazení do provozu budou všichni zapisovatelé s dostatečným předstihem informováni.

11. Postup při rušení údaje o trvalém pobytu u osob s neznámým pobytem

Jaký je postup při rušení údaje o místě trvalého pobytu u osob s neznámým pobytem – doručování veřejnou vyhláškou nebo ustanovení opatrovníka, případně veřejná vyhláška a opatrovník současně? Jaký je správný postup?

NÁZOR KÚ

Správní orgán rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu v případě, kdy

- a) zaniklo užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v ISEO uvedena jako místo trvalého pobytu občana a
- b) neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část.

(§ 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel¹⁾)

Navrhovatel je povinen prokázat existenci obou uvedených podmínek správnímu orgánu (§ 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel¹⁾).

Správní orgán musí vždy učinit alespoň jeden (nejprve) pokus o doručení oznámení o zahájení správního řízení o zrušení údaje o místě trvalého pobytu. Pak bude namíste primárně doručit na adresu občana písemnost – oznámení o zahájení správního řízení o zrušení údaje, popřípadě provést doručení veřejnou vyhláškou.

Doručení na adresu občana (§ 19 až 24 správního řádu⁵)

Mohou pak nastat tyto situace:

- a) pokus o doručení je neúspěšný z důvodu – vrácení obálky
- b) pokus o doručení je neúspěšný z důvodu – vrácení dodejky

ad. a)

V případě, že řádně učiněný pokus o doručení oznámení o zahájení správního řízení je neúspěšný, má se za to, že účastník řízení prokazatelně písemnosti nepřebírá. Zásilka – obálka obsahující nedoručenou písemnost (tzn. vrácená držitelem pošt. licence jako nevyzvednutá v úložní době bude součástí správního spisu).

ad. b)

Platí, že písemnost, kterou adresát nepřeveze, protože nebyl zastížen, se uloží na poště na 10 dní. Po uplynutí úložní lhůty bude zásilka vhozena do poštovní schránky adresáta, nikoli vrácena zpět a správnímu orgánu bude vrácena pouze příjemcem nepodepsaná dodejka.

Za den doručení písemnosti se považuje 10. den po uložení s tím, že den uložení se do těchto 10 dnů nepočítá. Den vhození do schránky není pro účely stanovení dne doručení rozhodný. Pokud zásilku nebude možné do schránky vhodit, zásilka se vrátí s tím, že nebylo možné vhození do schránky.

Doručení veřejnou vyhláškou (§ 25 správního řádu⁵)

V případě, že se vrátí zásilka, která nebyla uložena, protože adresát je na uvedené adrese neznámý nebo se odstěhoval, platí, že se písemnost musí doručit fyzickým a elektronickým vyvěšením veřejné vyhlášky, pokud nejde o případy, kdy by bylo nutné ustanovit opatrovníka například dle § 32 odst. 2 písm. d) nebo h) správního řádu⁵ (například v řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu) nebo dle § 22 správního řádu⁵ (doručování do ciziny).

Pokud se písemnost musí doručit fyzickým a elektronickým vyvěšením veřejné vyhlášky, veřejná vyhláška se fyzicky vyvěsí na úřední desce, a ve stejný den bude též vyvěšena elektronicky na úřední desku správního orgánu.

Obě formy veřejné vyhlášky (fyzická i elektronická) musí být vyvěšeny nejméně 15 dní s tím, že den vyvěšení se do doby 15 dní nezapočítává. (Vyhláška tedy musí být vyvěšena na úřední desce den vyvěšení + 15 dní a 16. den se může svést).

Za doručení písemnosti se považuje vždy 15. den po vyvěšení fyzické formy veřejné vyhlášky (bez ohledu na to, zda jde o všední den, sobotu, neděli nebo svátek) s tím, že den vyvěšení se do doby 15 dní nezapočítává.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ.

12. Tisk přihlašovacího lístku na počítači

Proč dosud není v zákoně o evidenci obyvatel¹ v § 10 odst. 6 možnost vytisknout přihlašovací lístek k trvalému pobytu občana na tiskárně počítače?

NÁZOR KÚ

Lidé v době elektronické nejsou zvyklí vyplňovat cokoli rukou. Když vyplní, je to zcela nečitelné. Zákon však trvá na vyplnění přihlašovacího lístku občanem osobně a této skutečnosti se zpětně přizpůsobují počítačové programy, které neumožňují tisk tohoto lístku. Přihlašovací lístky jsou po vyplnění občanem špatně čitelné, špatně vyplněné, je nutné v nich škrtat a opravovat údaje v jednotlivých kolonkách. Domnívám se, že stačí, když občan stvrdí na předem vytištěném přihlašovacím lístku správnost údajů svým podpisem a měl by se pak upravit i zákon o evidenci obyvatel¹.

STANOVISKO OSČ

Vzor přihlašovacího lístku k trvalému pobytu je stanoven vyhláškou k provedení zákona o evidenci obyvatel¹. Přihlašovací lístky distribuuje ohlašovna MV, občan je následně povinen v souladu s § 6 písm. a) zákona o evidenci obyvatel¹ originál tohoto tiskopisu vyplnit a podepsat. S úpravou zákona o evidenci obyvatel¹ v této oblasti se v současné době nepočítá.

13. Vydávání potvrzení pro uplatnění práva v cizině

Občané žádají pracoviště obecních úřadů (evidenci obyvatel nebo matriku, případně Czech POINT) o vydání různých potvrzení pro uplatnění práva v cizině (například o osobním stavu, o trvalém pobytu, o žití atp.). Tato potvrzení se vydávají v souladu s § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷, pokud jsou obecnímu úřadu skutečnosti známy. Existuje však řada nejednotných metodických výkladů, co může či nemůže evidence obyvatel potvrzovat, a jaké úřední razítko má na potvrzení použít.

NÁZOR KÚ

U každého potvrzení je nutné posoudit jeho obsah – tj. jaké skutečnosti mají být potvrzeny (zda těmito informacemi obecní úřad disponuje nebo zda si je může ověřit v ISEO) – pokud ne, nelze potvrzení vydat. Pokud jsou potvrzované údaje obecnímu úřadu známy (například zda je osoba na živu), mělo by se postupovat podle obecního zřízení⁷ (viz níže). Jestliže si musí úřad potvrzované údaje ověřit v ISEO, mělo by se postupovat podle § 8 zákona o evidenci obyvatel¹ (také viz níže). V případě, že by formulář nebyl napsán v českém jazyce (nebo ve více jazycích včetně českého jazyka), nelze ho úřadem potvrdit.

Dle sdělení MV z roku 2021 ohlašovna nevydává potvrzení o žití na formuláři orgánu sociálního zabezpečení.

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

- a) Platí tento názor i nadále?
- b) Nebo si může občan nechat úředně ověřit podpis na tomto formuláři na pracovišti ověřování?

Existují i další druhy formulářů, na nichž občan požaduje potvrdit, že žije (nikoli však formou jeho úředně ověřeného podpisu), případně žádný formulář nevlastí a požaduje vydat potvrzení o žití na hlavičkovém papíru úřadu.

- 1) Kdo konkrétně má toto potvrzení o žití vydat, když k tomuto úkonu nejsme na ohlašovně oprávněni?
- 2) Ostatní potvrzení do ciziny, například o trvalém pobytu a rodinném stavu, vydáváme na ohlašovně podle obecního zřízení⁷. V případě vyššího ověření je toto potvrzení potřebné opatřit:
 - a) kulatým razítkem s malým státním znakem a názvem obce (dle OSČ č. j. MV-124428-1/SC-2023 - žádost o součinnost odboru veřejné správy, dozoru a kontroly) nebo
 - b) kulatým razítkem se znakem a názvem obce?

Vydání potvrzení:

- a) vydávání potvrzení o žití (formuláře, či zda pouze ověřit podpis)
- b) potvrzení na tzv. Kindergeld do ciziny (které formuláře je možno potvrzovat)
- c) potvrzení o rodinném stavu do ciziny (které formuláře je možno potvrzovat)

ad a)

Pokud by byl formulář v českém jazyce (případně ve více jazycích včetně českého jazyka) a jednalo by se výhradně o potvrzení skutečnosti, že je dotčená osoba naživu, formulář by bylo možné potvrdit podle § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷ (obec vydává potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině i v případě, že právní předpis takovou povinnost neukládá, ale požadované údaje jsou jí známy). Pokud by osoba žádný formulář neměla a chtěla své žití potvrdit, bylo by možné vydat potvrzení na hlavičkovém papíře s označením „Město XY“ a s kulatým razítkem stejného textu. Potvrzení vydaná podle obecního zřízení⁷ nepodléhají správnímu poplatku - jsou zdarma.

ad b)

Zde záleží na tom, jaké skutečnosti se mají na formuláři potvrdit (zda jsou všechny požadované údaje obci známy) a zda je formulář v českém jazyce (případně ve více jazycích včetně českého jazyka). Tyto formuláře v současné době potvrzuje Úřad práce ČR, který má informace o tom, zda dotčená osoba pobírá přídavky na dítě v ČR (těmito informacemi obecní úřady nedisponují).

ad c)

Vzhledem k tomu, že údaj o rodinném stavu musí obecní úřad zjistit nahlédnutím do ISEO, bylo by možné tuto situaci jako poskytnutí údajů z ISEO dle § 8 zákona o evidenci obyvatel¹. Potvrzení by mělo být na hlavičkovém papíře s označením „Městský úřad XY“ a opatřené kulatým razítkem stejného textu. Toto potvrzení je zpoplatněno částkou 50 Kč za každou i započatou stránku dle položky 3 písm. a) sazebníku zákona o správních poplatcích⁶.

STANOVISKO OSČ

Tento dotaz nepatří do působnosti OSČ, odkazujeme proto na stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly MV – Stanovisko ODK č. 6/2023 – Vydávání potvrzení ve smyslu § 14 zákona o obcích, které je dostupné na webu <https://www.mvcr.cz/odk2/>.

Současně si OSČ vyžádal stanovisko odboru veřejné správy MV k dotazu týkajícího se tzv. potvrzení o žití. Odbor veřejné správy MV ve svém vyjádření odkazuje na metodickou informaci č. 10/2023 (č. j. MV-7078-10/VS-2023), která byla dne 30. října 2023 rozeslána na všechny KÚ.

K problematice poskytování potvrzení pro uplatnění práva v cizině nicméně uvádíme, že výpis údajů z ROB vydávaný kontaktním místem veřejné správy Czech POINT může být v rámci členských států Evropské unie využit jako veřejná listina stvrzující skutečnosti o místě pobytu, která je osvobozena od všech forem legalizace a opatření listiny apostilou. Je-li k tomuto ověřenému výstupu připojen vícejazyčný standardní formulář, nevyžaduje se v členském státě Evropské unie, v jehož jazyce je formulář vyhotoven a přiložen, úřední překlad tohoto ověřeného výstupu. Metodický návod pro vydávání vícejazyčného standardního formuláře k výpisu údajů z ROB je dostupný na webových stránkách MV: [Stanoviska odboru správních činností pro krajské úřady nebo obecní úřady – Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#).

14. Reklamacie rodinného stavu osoby zemřelé v zahraničí

Úřadu „XY“ se hromadí osobní doklady (občanské průkazy a cestovní doklady) občanů zemřelých v zahraničí, u kterých není dořešeno úmrtí přes Zvláštní matriku v Brně (jedná se o roky). Osoba je v ISEOP a v ISECD vedena jako živá, ale doklad je doručen na úřad „XY“ s tím, že osoba zemřela (například k občanskému průkazu přítelkyně zemřelého donesla z pohřební služby doklad o zpopelnění, cestovní doklad byl zaslán zastupitelským úřadem). Jak řešit tuto situaci? Je možné využít v C227 indikaci – zápis reklamace rodinného stavu – stačí tímto zápisem dát podnět k řešení a bude se danou záležitostí zabývat Zvláštní matrika v Brně nebo zadat reklamaci rodinného stavu a písemně zaslat podnět na Zvláštní matriku v Brně k dořešení situace nebo čekat na skončení platnosti dokladu a poté doklad skartovat?

NÁZOR KÚ

Zadat reklamaci rodinného stavu a písemně zaslat podnět na Zvláštní matriku v Brně k dořešení situace.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ. K dotazu ještě dodáváme, že údaj o úmrtí občana v zahraničí zavede na základě k tomu příslušných podkladů Zvláštní matrika v Brně, případně provede šetření tak, aby zápis do knihy úmrtí mohl být proveden i následně zapsán do ISEO.

Pokud vznikne pochybnost o správnosti údaje vedeného v ISEO, označí se tento údaj jako nesprávný podle § 7 odst. 2 a 3 zákona o evidenci obyvatel¹.

V každém případě doporučujeme zavést do ISEO reklamaci na datum a místo úmrtí v souladu s metodickým pokynem MV-47771-5/SC-2022 a vždy také informovat Zvláštní matriku v Brně.

5 KÚ ÚSTECKÉHO KRAJE (dotaz č. 15-20)

15. MÚ Litvínov – žádost o poskytnutí údajů z informačních systémů

Jak postupovat v případě, kdy občan zašle žádost o poskytnutí údajů z informačních systémů (ISEO, ISEOP, ISECD) prostřednictvím datové schránky, kterou má zřízenou jako podnikající fyzická osoba. Kam zaslat vyhotovený výstup?

NÁZOR KÚ

Vyhotovený výstup v případě fyzické osoby jakožto žadatele nelze zaslat zpět do datové schránky podnikající fyzické osoby. Nutno zaslat do datové schránky žadatele, případně na adresu místa trvalého pobytu, adresu pro doručování.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ – podrobněji viz dotaz č. 7.

16. Magistrát města Teplice – změna trvalého pobytu za občana staršího 18 let

Jakým způsobem je možné provést změnu místa trvalého pobytu za občana staršího 18 let, kterému nebrání duševní porucha?

NÁZOR KÚ

Změnu místa trvalého pobytu za občana staršího 15 let může provést jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřenými podpisy.

STANOVISKO OSČ

Za občana staršího 15 let může změnu místa trvalého pobytu ohlásit jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele – novelizace § 10 odst. 11 zákona o evidenci obyvatel¹ s účinností od 1. ledna 2024.

17. MÚ Rumburk – zrušení trvalého pobytu (osobní závazek)

Lze zrušit trvalý pobyt, když je břemeno doživotního užívání řešeno pouze v darovací smlouvě s osobním závazkem, který není zapsán v katastru nemovitostí?

NÁZOR KÚ

Nelze zrušit.

STANOVISKO OSČ

Vzhledem k tomu, že není k dispozici předmětná darovací smlouva a není známo její konkrétní znění, uvádíme k dotazu obecně následující.

Mělo-li by mít právo doživotního užívání věcný charakter, tedy být služebností bytu ve smyslu § 1297 občanského zákoníku², musela by taková služebnost být zapsána ve veřejném seznamu, v daném případě v katastru nemovitostí, protože služebnost podle § 1262 občanského zákoníku² vzniká tímto zápisem.

Je ale třeba pamatovat na možnost, že z předmětné smlouvy může vyplývat jiný titul pro užívání, který nebude věcné, ale závazkové povahy, a který bude nadále platný. Proto bude s ohledem na zásadu materiální pravdy vyjádřenou v § 3 správního řádu⁵ nezbytné přezkoumat, zda jsou podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel¹ splněny.

18. Magistrát města Chomutov – rodný list vyžádaný pro úřední potřebu

Jak naložit s rodným listem vyžádaným pro úřední potřebu? Uchovávat (podléhal by pak skartačnímu řízení) nebo provést skartaci.

NÁZOR KÚ

Nejsme si jisti, ale máme povědomí, že OÚORP si takové rodné listy ponechávají (stranou).

STANOVISKO OSČ

Z pohledu evidence obyvatel se domníváme že pokud si úřad pro svou potřebu v rámci vyřizování spisu vyžádá kopii rodného listu, či doslovný výpis z matriční knihy, stává se takový dokument pomocným materiálem, který je součástí spisu a bude jeho součástí až do okamžiku skartace celého spisu. Nevidíme zde důvod, proč by kopie rodných listů měly být ponechávány „stranou“.

Na úseku občanských průkazů je doporučená skartační lhůta pro dokumenty, které souvisí s vydáním občanského průkazu, 1 rok od jejich vydání.

19. Magistrát města Teplice – zápis opatrovníka do C227

Zápis opatrovníka do C227 – dotaz na spuštění této funkcionality u osob bez omezení svéprávnosti.

STANOVISKO OSČ

Viz odpověď k dotazu č. 10.

20. Magistrát města Chomutov – novela zákona o evidenci obyvatel

Novela ustanovení ohledně zavedení doručovací adresy.

STANOVISKO OSČ

Problémů souvisejících s doručovací adresou, hlavně s jejím zrušením jsme si vědomi. Do budoucna máme v plánu se tímto problémem zabývat, v současné době se nicméně novela zákona o evidenci obyvatel¹ v oblasti doručovací adresy nepřipravuje. Váš dotaz evidujeme jako podnět k budoucím úpravám zákona o evidenci obyvatel¹.

6 KÚ LIBERECKÉHO KRAJE (dotaz č. 21-28)

21. Magistrát města Liberec – reklamace v ISEO

Reklamace, které jsou řešeny v ISEO z důvodu odstranění reklamací u občanů. Především se jedná o reklamaci u občanů, kteří mají uvedeno občanství ČSFR. Jedná se většinou o osoby, o kterých nemáme další informace, většinou odešli do zahraničí, kde třeba i zemřeli, ale úmrtí nebylo nikdy v ČR dořešeno (mnohdy ani jejich potomci se do ČR již nevrátili). V minulosti byl názor MV, že se nemáme těmito reklamacemi zabývat, že budou hromadně přesunuty. Počítá se s touto variantou i do budoucna?

NÁZOR KÚ

Odpověď ponecháme na vyjádření MV.

STANOVISKO OSČ

V roce 2015 byla vypořádána většina nesouladů ČSFR na základě výsledků z porovnání databází ČR a Slovenské republiky podle smlouvy uzavřené na úseku evidence obyvatel a rodných čísel⁸. Reklamace, které jsou nastaveny v C227 na státní občanství ČSFR, jsou reklamace k došetření.

Pokud se OÚORP nedaří nesoulad prošetřit, nezbyvá nic jiného než nastavený rozpor v údajích o státním občanství ČSFR v ISEO ponechat.

22. Magistrát města Liberec – dotaz na údaje z ROB a ISEO

Velmi často se notáři dotazují na místo narození občana, neboť ho údajně nevidí v systému. Máme za to, že orgány veřejné moci včetně notářů, soudů, exekutorů apod. mají v souladu se zákonem o základních registrech⁹ zřízen přístup k nahlížení do ROB a ISEO. Tudíž dotazy na údaje, které jsou dostupné z těchto systémů, jsou tak zbytečnou zátěží pro úřad. Máme za to, že by měl úřad na obdobné dotazy zasílat zamítavou odpověď s tím, že údaje jsou dostupné v ROB a ISEO. Je tento postup správný, nebo je úřad povinen poskytovat institucím odpovědi i na údaje dostupné z těchto evidencí?

NÁZOR KÚ

Souhlasíme s navrženým postupem.

STANOVISKO OSČ

Notáři jsou pro účely vedení dědického řízení oprávněni využívat údaje z ROB a ISEO na základě řádně ohlášené a registrované agendy A484 – Notáři v RPP prostřednictvím jim zpřístupněného formuláře. V případě, že požadované údaje o místě narození nejsou vedeny v ROB ani ISEO a jsou dohledány v manuální evidenci, měly by být oprávněným subjektům poskytnuty.

⁸ Sdělení č. 20/2015 Sb. m. s. o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci na úseku evidence obyvatel a rodných čísel.

⁹ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

23. Magistrát města Liberec – přihlášení k trvalému pobytu (apartmán)

Je možné přihlásit trvalý pobyt do nemovitosti, která je vedena v katastru nemovitostí jako apartmán? Domníváme se, že ne, neboť podle stavebního zákona¹⁰ je apartmán, stejně jako ateliér, jednotka nebytového prostoru a nesplňuje tak podmínku nemovitosti určené pro bydlení dle § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel¹.

NÁZOR KÚ

Podle našeho názoru se jedná o nebytový prostor, ale v případě určení, zda se jedná o konkrétní objekt určený k bydlení, je v pravomoci příslušného stavebního úřadu, který o účelu užívání stavby, popřípadě o změně účelu jejího užívání, vydá kolaudační rozhodnutí nebo kolaudační souhlas. Tudíž ohlašovna v případě přihlášení občana k trvalému pobytu musí vždy vycházet z konkrétního kolaudačního rozhodnutí příslušného stavebního úřadu.

STANOVISKO OSČ

Stavební zákon¹⁰ ani katastrální zákon¹¹ nepracuje s pojmem „apartmán“ a nelze s určitostí tvrdit, že se jedná o totožný objekt, jako je ateliér.

Místem trvalého pobytu občana, kterým je vždy adresa objektu určeného k bydlení, ubytování, nebo individuální rekreaci může být například stavba zkolaudovaná pro způsob využití jako rodinný dům, bytový dům, stavba pro rodinnou rekreaci, stavba ubytovacího zařízení, stavba občanského vybavení (například ústavy sociální péče), případně pro jiný vhodný typ využití podle bodu 4 přílohy katastrální vyhlášky¹². Jak z uvedeného vyplývá, hlášení trvalého pobytu v nebytových prostorech (tzn. mimo jiné například v ateliérech, studiích apod.) současná platná právní úprava neumožňuje. Zde je nicméně určující vždy způsob využití stavby nebo části stavby daný kolaudačním rozhodnutím, resp. kolaudačním souhlasem. V praxi se lze setkat s případy jednotek evidovaných v katastru nemovitostí se způsobem využití jiný nebytový prostor, kdy je na základě kolaudačního rozhodnutí taková část objektu vymezena jako ubytovací jednotka. V takovém případě není přihlášení občana k trvalému pobytu na dané adrese, podle našeho názoru, v rozporu se zákonem o evidenci obyvatel¹.

Stanovení, zda se v případě konkrétního objektu jedná o objekt určený k bydlení, je v pravomoci místně příslušného stavebního úřadu, který o účelu užívání stavby, případně o změně účelu jejího užívání, vydá kolaudační rozhodnutí. Posouzení, zda objekt, na jehož adresu občan ohlásí změnu místa svého trvalého pobytu, splňuje požadavek na definici místa trvalého pobytu podle zákona o evidenci obyvatel¹, je individuálním úkonem, nelze jej paušalizovat a záleží na konkrétním vyhodnocení daného případu, kdy toto provádí ohlašovna s případnou součinností příslušného stavebního úřadu, který je znalý věci, všech hledisek a souvislostí.

¹⁰ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

¹² Vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), ve znění pozdějších předpisů.

24. Magistrát města Liberec – podnájemní smlouva v družstevním bytu

V případě přihlášení k trvalému pobytu je předložena podnájemní smlouva o nájmu bytu. Zpravidla je ve stanovách bytových družstev uvedeno, že je možné uzavřít podnájemní smlouvy se souhlasem družstva. Je nutné vyžadovat při přihlášení k trvalému pobytu zmíněný souhlas? Máme za to, že ohlašovna není oprávněna zkoumat při přihlášení k trvalému pobytu stanovy a pravidla družstev. Máme za to, že po předložení platné podnájemní smlouvy je ohlašovna povinna zaevidovat trvalý pobyt a v souladu s § 10 odst. 7 zákona o evidenci obyvatel¹ zašle bytovému družstvu pouze oznámení o změně počtu přihlášených osob k trvalému pobytu. Pokud nájemník, nebo podnájemník porušil stanovy, musí si bytové družstvo vyřešit spor přímo s ním. Obecně je velký problém, že bytová družstva nechtějí s novými družstevníky, kteří odkoupí družstevní podíl, sepisovat nové nájemní smlouvy. Odkazují se na to, že nájemní smlouva pokračuje s převodem družstevního podílu. Nicméně i to je sporný pohled, neboť je ohlašovně předložena pouze smlouva o převodu družstevního podílu a ta sama o sobě nezakládá právo na přihlášení k trvalému pobytu. Požadovat tak ještě předložení souhlasu s uzavřením podnájemní smlouvy, je z praxe téměř nemožné.

NÁZOR KÚ

Souhlasíme s daným názorem.

STANOVISKO OSČ

Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí ze dne 30. ledna 2018, sp. zn. 29 Cdo 4215/2016, dovodil, že dojde-li k uzavření smlouvy o převodu družstevního podílu a není-li v této smlouvě stanoveno jinak, „stávají se závazky ze smlouvy účinné dnem, kdy byla smlouva uzavřena (§ 1745 o. z.) a k tomuto dni se stává nabyvatel vlastníkem družstevního podílu (§ 1099 o. z.)“. A dále že „Vůči družstvu však nastávají právní účinky převodu družstevního podílu teprve dnem, ve kterém je družstvu doručena účinná smlouva o převodu družstevního podílu (ledaže smlouva určí účinky později), nebo dnem, kdy je družstvu doručeno prohlášení převodce a nabyvatele o uzavření takové smlouvy (§ 601 odst. 2 z. o. k.). Teprve k tomuto dni se nabyvatel družstevního podílu stává členem družstva.“ A jako takovému mu vzniká právo na uzavření nájemní smlouvy k bytu. Dokud k tomuto nedojde, zůstává členem družstva stále převodce, kterému i nadále svědčí všechna práva a povinnosti tvořící převáděný družstevní podíl.

Vzhledem k výše uvedenému se domníváme, že smlouva o převodu družstevního podílu není adekvátním dokladem prokazujícím užívací právo k bytu, na jehož adresu má být trvalý pobyt přihlášen. Jsme toho názoru, že takovým dokladem je pouze nájemní smlouva člena nabyvatele družstevního podílu – člena bytového družstva.

Při ohlášení změny místa trvalého pobytu by měl podnájemník doložit podnájemní smlouvu a nebyl-li v rámci podnájemní smlouvy sjednán souhlas pronajímatele, pak také souhlas družstva nebo nájemní smlouvu družstevníka.

25. Magistrát města Liberec – návrh změny žádosti o poskytnutí údajů z ISEO

V oddílu A formuláře MV k poskytnutí údajů z ISEO je nepřesně uvedena formulace v části „Identifikace obyvatele, za kterého je žádost podávána v zastoupení (nezletilé dítě, zmocnitel, opatrovanec nebo osoba zastoupená členem domácnosti)“. Údaje podle § 8 zákona o evidenci obyvatel¹ se poskytují obyvatelem starším 15 let. Nepřesná formulace způsobuje, že se dostávají s vyplněnou žádostí o výpis rodiče nezletilých žadatelů ve věku 15–18 let a v případě odmítnutí žádosti se zlobí a odkazují se právě na formulaci „nezletilé dítě“, kdy zletilost upřesňuje § 30 občanského zákoníku² dovršením osmnáctého roku věku. Navrhujeme příležitostně upravit formulaci a používat přesnější termín například za dítě mladší 15 let.

NÁZOR KÚ

Odpověď ponecháme na vyjádření MV.

STANOVISKO OSČ

Dne 29. prosince 2023 byla ve Sbírce zákonů publikována vyhláška č. 415/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 296/2004 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů. V části druhé této vyhlášky je obsažena změna vyhlášky, kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel¹³, konkrétně je novelizována její Příloha č. 3, tj. formulář Žádost o poskytnutí údajů z informačního systému evidence obyvatel, v rámci něhož byl v oddílu A nahrazen pojem „nezletilé dítě“ pojmem „dítě do 15 let“.

26. Magistrát města Liberec – postup v případě rušení trvalého pobytu nezletilého dítěte v pěstounské péči

Jaký je správný postup správního orgánu v případě rušení trvalého pobytu nezletilého dítěte, které bylo svěřeno do pěstounské péče, ale pěstoun se zřekl péče a dítě bylo umístěno do ústavu? Pěstoun podal návrh na zrušení údaje o trvalém pobytu tohoto dítěte. Předložil listinu o předběžném opatření o svěřením dítěte do ústavní péče a zbavení pěstounské péče. Kdo je tedy správně v takovou chvíli zástupcem dítěte? Měl by v takovém případě být stanoven dítěti opatrovník v souladu s § 32 správního řádu⁵? Může být v tomto případě jako opatrovník stanoven OSPOD správního orgánu, který vede řízení o zrušení údaje o trvalém pobytu?

NÁZOR KÚ

Podle zákona o evidenci obyvatel¹ se domníváme, že v případě zrušení trvalého pobytu občana mladšího 18 let musí být zastoupen opatrovníkem.

¹³ Vyhláška č. 296/2004 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů.

STANOVISKO OSČ

Správní orgán může přijmout žádost o zrušení údaje o místu trvalého pobytu pěstouna, který byl na základě předběžného opatření zbaven pěstounské péče a zahájit správní řízení. Dítěti, které bylo svěřeno do ústavní péče, musí být pro potřeby správního řízení o zrušení údaje o místu trvalého pobytu soudně ustanoven opatrovník. Otázka, zda může být opatrovníkem ustanoven OSPOD správního orgánu, který vede řízení o zrušení údaje o místu trvalého pobytu nám k vyjádření nepřísluší. O ustanovení opatrovníka rozhoduje příslušný soud.

27. Magistrát města Liberec – revize po nabytí státního občanství

V případě, kdy občan, který nabytl státní občanství, požádá o osobní doklady, je nutné nejprve provést revizi a doplnit všechny dostupné údaje z předložených listin. Některé země nemají v rodném listě uvedeno datum narození u rodičů (pouze jméno a rok narození). V takovém případě nelze osobu zavést do ISEO a je nutné zvolit údaj nevedeno. Tento postup, ale neodpovídá skutečnosti, kdy v rodném listě jsou evidováni oba rodiče. Nepočítá se s tím, že by bylo možné do C227 doplnit údaje o rodičích i s uvedením pouze jména a příjmení z rodného listu žadatele? Nebo alespoň tuto možnost dovolit v případě rodičů, kteří nejsou státními občany ČR a úřad nemá žádnou možnost údaj ověřit a zadat jej správně do ISEO?

NÁZOR KÚ

Souhlasíme s daným návrhem.

STANOVISKO OSČ

Absence data narození rodičů v rodném listě se netýká pouze osob po nabytí státního občanství ČR, data narození rodičů často absentují i v rodných listech občanů s dřívějším datem narození. Povinně se data narození rodičů uvádějí v matriční knize narození a v rodném listu až od roku 1950. V rodných listech občanů narozených před rokem 1950 na Slovensku pak bývá často uveden věk rodiče v době narození dítěte.

Možnost zapisovat do ISEO pouze jmenné údaje rodičů tu v minulosti byla a neosvědčila se. Aby měly evidované údaje požadovanou informativní hodnotu, měly by být přesné, úplné a aktuální. Pouhé jméno a příjmení, případně rodné příjmení k jednoznačné identifikaci nepostačuje.

Aplikace C227 pracuje, na rozdíl od dřívější aplikace, výlučně s osobami jednoznačně identifikovanými. Pouze takovou osobu lze do databáze ISEO zapsat a pouze údaje takové osoby lze využít (není umožněno vyhledávat bez zadání data narození).

Toto řeší odpovídá platné právní úpravě; zákon o evidenci obyvatel¹ v § 3 odst. 3 uvádí, že se o rodičích, dětech a manželovi nebo registrovaném partnerovi vedou jeho jmenné údaje a rodné číslo, případně datum narození.

28. Magistrát města Liberec – reklamace u vedlejší osoby

Kdo je oprávněn řešit případně reklamace údajů u vedlejších osob – cizinců? Máme za to, že by opravu mělo provádět MV, případně oddělení cizinecké policie prostřednictvím CIS.

NÁZOR KÚ

Podle našeho názoru je kompetentní k pravidelnému vyznačování změn a oprav Ředitelství cizinecké policie v souladu se zákonem o pobytu cizinců¹⁴.

STANOVISKO OSČ

Na základě § 7 odst. 5 zákona o evidenci obyvatel¹ přísluší opravy nesprávně vedených údajů OÚORP. V případě, že se jedná o cizince, který je veden v ROB/CIS je záznam vedlejší osoby provázán pomocí agendového identifikátoru fyzické osoby a záznam je notifikován. Jedná-li se o záznam cizince – vedlejší osoby, který není veden v CIS, pak by měly být nesprávně vedené údaje opraveny příslušným OÚORP podle místa trvalého pobytu občana, ke kterému je cizinec – vedlejší osoba navázána. MV provádí jen ty opravy, které OÚORP nemohou provést z technických důvodů. Opravy jsou realizovány po řádném prošetření příslušným OÚORP na základě písemné žádosti s doložením veškerých podkladů.

¹⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

7 KÚ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE (dotaz č. 29-35)

29. KÚ Královéhradeckého kraje - žádost o údaje z ISEO současně se žádostí potvrzení těchto údajů pro uplatnění práva v cizině

Ze zastupitelského úřadu ČR je na ohlašovnu zaslána žádost o poskytnutí údajů z ISEO podle § 8 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel¹, přičemž žadatel na této žádosti připsal poznámku, že žádá i o potvrzení těchto údajů za účelem uplatnění svého práva v cizině, tedy podle § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷. Správní poplatek za výdej údajů z ISEO byl uhrazen na zastupitelském úřadu. Jak bude ohlašovna při vyřízení této žádosti postupovat?

NÁZOR KÚ

Vzhledem k tomu, že údaje z ISEO se poskytují v přenesené působnosti po úhradě správního poplatku formou prostého sdělení opatřeného otiskem (hranatého) razítka úřadu a že potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině se vydávají v rámci samostatné působnosti, přičemž jsou opatřena otiskem (kulatého) úředního razítka a tento úkon není zpoplatněn, KÚ se domnívá, že by ohlašovna měla žadateli vyhotovit dvě písemnosti opatřené příslušnými náležitostmi. Jednu písemnost jako odpověď na žádost o poskytnutí údajů z ISEO, druhou jako odpověď na žádost o potvrzení těchto údajů za účelem uplatnění práva v cizině.

STANOVISKO OSČ

Lze souhlasit s názorem KÚ, i když poskytnutí údajů podle § 8 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel¹ je v tomto případě podle našeho názoru nadbytečné, neboť žadatel jasně sdělil, pro jaké účely žádá o dané údaje - uplatnění práva v zahraničí. Mělo by být tudíž určitě vydáno potvrzení v souladu s § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷. Považujeme za vhodné v této situaci komunikovat přímo s daným zastupitelským úřadem a konkrétní požadavek s ním konzultovat.

30. KÚ Královéhradeckého kraje - adresa ohlašovny jako doručovací adresa

Je možné zavést do ISEO adresu ohlašovny jako adresu pro doručování písemností občana?

NÁZOR KÚ

Při posouzení této otázky je třeba dle našeho názoru vycházet z účelu institutu adresy pro doručování, kterým je docílit urychlení správního řízení, nikoliv účelově manipulovat s místem doručování písemností. Zaevidování takovéto adresy pro doručování by totiž mohlo prakticky znamenat znemožnění účinného doručení písemnosti - občan na takové adrese nebude k zastížení a pro aplikaci fikce doručení nebudou splněny podmínky (občan nebude mít na ohlašovně umístěnu poštovní schránku označenou svým jménem, v níž by bylo možno zanechat výzvu a poučení).

STANOVISKO OSČ

Podle § 10b zákona o evidenci obyvatel¹ lze na písemnou žádost občana vést v ISEO též údaj o adrese, na kterou mu mají být doručovány písemnosti podle zvláštního právního předpisu, přičemž kromě požadavků formátu, ve kterém je možné zavést adresu pro doručování do ISEO (§ 3 odst. 3 písm. g) zákona o evidenci obyvatel¹), zákon žádné další požadavky na adresu pro doručování písemností nekonkretizuje.

Adresu pro doručování písemností ve smyslu § 10b zákona o evidenci obyvatel¹ lze do ISEO zavést ve formátu (§ 3 odst. 3 písm. g) zákona o evidenci obyvatel¹):

1. adresy v ČR (kód adresního místa),
2. adresy v zahraničí,
3. adresy poštovní přihrádky nebo dodávací schránky.

Nicméně vzhledem k tomu, že účelem adresy pro doručování je možnost občana ovlivnit, na kterou adresu mu budou písemnosti doručovány (pokud se například nezdržuje na adrese místa trvalého pobytu) a v souvislosti s ohlášením této adresy zákon nevyžaduje (vyjma vlastní písemné žádosti) žádný jiný doklad o vztahu k danému místu (na rozdíl například od případu ohlášení změny místa trvalého pobytu podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel¹), domníváme se, že je možné vést v ISEO údaj o adrese, na kterou mají být občanovi doručovány písemnosti mj. i na adrese úřadu.

31. MÚ Rychnov nad Kněžnou – spisový a skartační řád

Chystají se změny ve věci spisového a skartačního řádu? Potvrzení o změně místa trvalého pobytu (spisový znak 605.4 – Evidence vydaných potvrzení o změně místa trvalého pobytu – skartační režim S/1) se evidují v systému Vera a není možno je po roce skartovat. Jak v tomto případě postupovat? Bude do vzorového spisového a skartačního plánu doplněna položka „Přihlašovací lístek k trvalému pobytu z let 1954-1983“ (skartační režim V/100)?

NÁZOR KÚ

V obecné rovině je nám známo, že vyhláškou č. 96/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění pozdějších předpisů, došlo s účinností od 1. 7. 2023, mimo jiné, ke zrušení skartačního znaku „V“. Zachovány nadále zůstanou pouze skartační znaky „A“ a „S“, přičemž veřejnoprávní původci jsou povinni uvést výkon spisové služby do souladu s požadavky vyplývajícími z citované vyhlášky nejpozději do 31. 12. 2025 (což samozřejmě znamená, že i dodavatelé elektronických systémů spisových služeb budou muset své systémy patřičně aktualizovat). Pokud jde o doplnění položky „Přihlašovací lístek k trvalému pobytu z let 1954-1983“ do vzorového spisového a skartačního plánu, není nám nic bližšího známo.

STANOVISKO OSČ

V roce 2019 OSČ v rámci metodického vedení KÚ zpracoval a vydal materiál s doporučenými skartačními lhůtami pro agendu evidence obyvatel (vyvěšený na webových stránkách MV). Pro kategorii „Přihlašovací lístky k trvalému pobytu z let 1954–1983“ je v uvedeném materiálu doporučována lhůta S/175. Jedná se však o pouhé doporučení. Spisový a skartační řád je plně v kompetenci obce a stejně tak i jeho zpracování do interního systému spisové služby.

32. MÚ Trutnov - ověřování totožnosti podle občanských průkazů naskenovaných v mobilních telefonech

Občané opakovaně předkládají občanské průkazy, i ve správních řízeních, které jsou formou „scan metody“ zavedeny do mobilních telefonů. Lze prokazování totožnosti tímto způsobem připustit?

NÁZOR KÚ

Nelze připustit prokázání totožnosti na základě kopie občanského průkazu v mobilním telefonu, je rozdíl mezi prostou kopií dokladu (získanou ofocněním občanského průkazu mobilním telefonem) a občanským průkazem nahraným v mobilní aplikaci eDoklady, která doposud nebyla zprovozněna.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ, prostý scan občanského průkazu není dostatečný pro prokázání totožnosti občana. Rovnocenným ztotožněním je občanský průkaz zobrazený v aplikaci eDoklady, která byla zprovozněna 22. 1. 2023 zatím na ústředních správních orgánech.

33. MÚ Trutnov - razítko na potvrzení o změně místa trvalého pobytu

Jaké razítko lze dát na Potvrzení o změně místa trvalého pobytu, hranaté nebo kulaté?

NÁZOR KÚ

Vzhledem k tomu, že na tiskopisu Potvrzení o změně místa trvalého pobytu není požadavek otisku „úředního razítka“, ale pouze „razítka“, toto potvrzení by se mělo dle názoru KÚ opatřit otiskem (hranatého) razítka úřadu.

STANOVISKO OSČ

Na vzoru tiskopisu Potvrzení o změně místa trvalého pobytu je požadavek na razítko vydávajícího úřadu. Vzhledem k tomu, že Potvrzení o změně místa trvalého pobytu slouží jako nedílná součást občanského průkazu, ve kterém je již veden neplatný údaj o místě trvalého pobytu občana, je vhodné použít na tiskopis Potvrzení o změně místa trvalého pobytu kulaté razítko, vzhledem k tomu, že agenda evidence obyvatel je výkonem státní správy v přenesené působnosti.

34. MÚ Trutnov – úřední překlad úmrtního listu cizince (manžela občanky ČR)

Občance ČR zemřel manžel (cizinec) v zahraničí. Lze ovdovění u této občanky vyznačit v ISEO na základě úmrtního listu vystaveného v zahraničí, který je schopna si úřední osoba sama přeložit, nebo je vždy nutné vyžadovat úřední předklad tohoto dokladu a případně další ověření?

NÁZOR KÚ

S ohledem na to, že úmrtní list je veřejná listina, která potvrzuje úmrtí člověka a základní údaje o něm, KÚ se v této věci odkazuje na podrobné vyjádření MV, odboru azylové a migrační politiky, k problematice ověření cizích veřejných listin zveřejněné na webové stránce MV (mvcr.cz) – [Ověření cizích veřejných listin](#).

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ. K dotazu ještě dodáváme, že údaj o úmrtí občana v zahraničí zavede na základě k tomu příslušných podkladů Zvláštní matrika v Brně, případně provede šetření tak, aby zápis do knihy úmrtí mohl být proveden i následně zapsán do ISEO.

Pokud vznikne pochybnost o správnosti údaje vedeného v ISEO, označí se tento údaj jako nesprávný podle § 7 odst. 2 a 3 zákona o evidenci obyvatel¹.

V každém případě doporučujeme zavést do ISEO reklamaci na datum a místo úmrtí v souladu s metodickým pokynem MV-47771-5/SC-2022 a vždy také informovat Zvláštní matriku v Brně.

35. MÚ Trutnov – zavedení údajů o zbavení rodičovské odpovědnosti do ISEO

Je možné zavést údaj o zbavení rodičovské odpovědnosti do ISEO? V jakém tvaru a u koho se případně objeví?

NÁZOR KÚ

KÚ si je v této věci vědom stanoviska OSČ, které poskytlo v rámci materiálu Metodické dny pro krajské úřady 2022 - „Agenda evidence obyvatel a agenda základního registru obyvatel“ - dotaz Magistrátu města Frýdek-Místek č. 35, dle kterého byl realizován projekt úpravy webové aplikace ISEO. Nicméně KÚ není známo, zda v této věci došlo k posunu.

STANOVISKO OSČ

Současné základní a aplikační programové vybavení ISEO zápis a vedení údajů o zbavení rodičovské odpovědi neumožňuje.

Upravená verze aplikace C227 již umožňuje jak zápis, tak zobrazení údajů o zbavení rodičovské odpovědnosti. Zápisový proces bude zpřístupněn soudům prvního stupně a OÚORP. Evidované údaje pak budou zobrazovány uživatelů s nastaveným oprávněním na tyto údaje. K nasazení nové verze aplikace C227 do provozu viz odpověď k dotazu č. 10.

Zbavení rodičovské odpovědnosti bude vyznačováno v datovém záznamu rodiče s tím, že součástí záznamu bude i informace o tom, ke kterému z dětí byl tento rodič rodičovské odpovědnosti zbaven. Upozornění na tuto skutečnost pak bude i součástí datového záznamu daného dítěte.

8 KÚ PARDUBICKÉHO KRAJE (dotaz č. 36-42)

36. MÚ Žamberk – změna místa trvalého pobytu na základě podnájemní smlouvy

V případě, kdy se osoba ohlašuje změnu místa trvalého pobytu na základě „podnájemní smlouvy“ musí předložit i nájemní smlouvu sepsanou mezi vlastníkem nemovitosti a nájemcem? Stačí předložit kopii nájemní smlouvy?

Domníváme se, že by osoba měla předložit i nájemní smlouvu a mohla by stačit i kopie.

NÁZOR KÚ

Ztotožňujeme se s názorem MÚ.

STANOVISKO OSČ

Aby mohl být občan považován za osobu oprávněnou užívat objekt, na jehož adresu si ohlašuje místo trvalého pobytu, musí být z předkládané podnájemní smlouvy zřejmé, že je uzavřena s oprávněnou osobou (nájemcem) a že pronajímatel udělil nájemci souhlas se zřízením užívacího práva třetí osobě (podnájemníkovi). Souhlas pronajímatele může být doložen i samostatně a v souladu s ustanovením § 2275 občanského zákoníku² musí mít písemnou formu. Doporučujeme tedy vyžadovat předložení podnájemní smlouvy a zároveň předložení souhlasu pronajímatele, nebyl-li sjednán v rámci podnájemní smlouvy. Za těchto podmínek mohou změnu místa trvalého pobytu ohlásit všechny osoby uvedené v podnájemní smlouvě.

37. MÚ Žamberk – změna místa trvalého pobytu vlastníka nemovitosti omezeného ve svéprávnosti

Jak postupovat v případě, kdy osoba – „syn“ chce přehlásit místo trvalého pobytu k vlastníkovi nemovitosti – „matce“, která je omezená ve svéprávnosti, ve výčtu omezení v rozsudku soudem není toto konání uvedeno. Syn je zároveň soudem stanoveným opatrovníkem matky, vzniká tedy určitá kolize mezi osobami.

Domníváme se, že pokud toto konání neřeší příslušný zákon o evidenci obyvatel, měl by opatrovník požádat soud o stanovení souhlasu k přihlášení jeho osoby k trvalému pobytu, případně by soud ustanovil kolizního opatrovníka.

NÁZOR KÚ

Ztotožňujeme se s názorem MÚ.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ, v případě, že osoba, která chce ohlásit změnu místa trvalého pobytu je zároveň opatrovníkem oprávněné osoby, musí být ustanoven kolizní opatrovník.

38. MÚ Žamberk – přihlášení k trvalému pobytu na základě plné moci po novele zákona o evidenci obyvatel

V zákoně o evidenci obyvatel¹ (novelou č. 270/2021 Sb.) je v § 10 odst. 11 uvedeno: *„Za občana staršího 18 let, kterému brání duševní porucha samostatně právně jednat, může změnu místa trvalého pobytu ohlásit člen domácnosti, jehož oprávnění k zastupování občana bylo schváleno soudem, nebo jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.“*

Zdá se, že formulace *„pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele“* je vztahována jen k duševní poruše.

Ve znění § 10 odst. 11 zákona o evidenci obyvatel¹ platném do 7/2021 není duševní porucha uvedena, takže jsme přihlašovali občany na základě plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.

Konkrétně jde o případ, kdy dcera chce přihlásit jako vlastník k sobě do nemovitosti na trvalý pobyt hůře pohyblivé rodiče. Dcera má speciální plné moci k přihlášení, je uvedena jako zmocněnec, rodiče jsou zmocnitelé a jejich podpisy jsou úředně ověřené.

Domníváme se, že s výše uvedenou novelou ze zákona „vypadlo“ klasické přihlášení na základě plné moci. Přihlašujeme nadále na základě plné moci, protože jsme toho názoru, že občanům je ubíráno právo, které jinak mají v obdobných případech jednání s úřady.

NÁZOR KÚ

V případě přihlášení občana staršího 18 let, kterému brání duševní porucha samostatně právně jednat – úřad postupuje dle platného zákonného ustanovení. K zastupování občana, který není postižen duševní poruchou, se zmocněnec může prokázat plnou mocí bez úředně ověřeného podpisu zmocnitele.

STANOVISKO OSČ

Změnou § 10 odst. 11 zákona o evidenci obyvatel¹ provedenou s účinností od 2. srpna 2021 došlo k tomu, že možnost zastoupení na základě plné moci byla výslovně upravena pouze v případě *„občana staršího 18 let, kterému brání duševní porucha samostatně právně jednat“*. Pro odstranění této právní nerovnosti došlo k novelizaci § 10 odst. 11 zákona o evidenci obyvatel¹ s účinností k 1. 1. 2024. Nově je upraveno zastoupení občana staršího 15 let, za kterého může ohlásit změnu místa trvalého pobytu zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele.

39. MÚ Chrudim – možnost zrušení adresy pro doručování písemností

Občan si může v souladu s § 10b odst. 1 a 2 zákona o evidenci obyvatel¹ ohlásit adresu pro doručování, avšak tento občan nemá žádnou povinnost předložit na ohlašovně jakýkoliv doklad o tom, že má k této adrese nějaké právo užívání. Uvažuje MV o změně, aby mohl vlastník nemovitosti zrušit adresu pro doručování, kterou si bez jeho vědomí někdo do jeho nemovitosti nahlásil?

Odůvodnění dotazu:

Stávají se případy, kdy vlastníkově je doručována korespondence na jeho adresu pro občana, kterého vůbec nezná, a který je zadlužený. Občan, který je oprávněným uživatelem objektu proti této skutečnosti nemá možnost obrany.

NÁZOR KÚ

Neposkytnut.

STANOVISKO OSČ

Ohlášením adresy pro doručování písemností ve smyslu § 10b zákona o evidenci obyvatel¹ má být občanovi umožněno, aby mu byly doručovány zásilky na adresu, kde se skutečně zdržuje, ale nemá možnost se zde přihlásit k trvalému pobytu. Jakékoli omezení při ohlášení nebo zrušení adresy pro doručování písemností by bylo v rozporu se stávající právní úpravou a zmařilo by její význam. Případy, které jsou v rámci dotazu nastíněny, nejsou ojedinělé, ale je nutné poukázat na nutnost správného fungování provozovatelů poštovních služeb, kteří mají doručovat písemnosti vždy pouze do schránky označené osobou příjemce, v opačném případě nemá být zásilka vůbec doručena.

Pro úplnost dodáváme, že v současné době není novela předmětného ustanovení plánovaná, ani není připravován žádný legislativní návrh na změnu právní úpravy doručování.

40. MÚ Chrudim – správný postup při odstranění chybně zavedených údajů

Když úředník obce chybně zavede adresu místa trvalého pobytu, obrátí se v souladu s § 7 zákona o evidenci obyvatel¹ na příslušný OÚORP, aby tuto chybu odstranil. Dosud jsme na OÚORP prováděli pouze klasickou opravu, tím pro nás záležitost končí. Je nám známo, že některé úřady po provedení opravy kontaktují MV, aby chybný údaj vymazalo z historie. Který postup je správný a proč?

NÁZOR KÚ

Neposkytnut.

STANOVISKO OSČ

Při chybném zápisu adresy místa trvalého pobytu do ISEO je nutné, aby pracovnice ohlašovny neprodleně kontaktovala OSČ, oddělení evidence obyvatel MV, ideálně telefonicky. Je nutné vždy dohodnout postup. Výmaz v archivu pobytů provede MV maximálně do 24 hodin od provedení chybného zápisu do ISEO. V ostatních případech je nutné zahájit správní řízení v souladu s § 12 odst. 1 písm. a) zákona o evidenci obyvatel¹.

41. MÚ Vysoké Mýto – Oznámení okresního soudu – rozsudek o zbavení rodičů rodičovské odpovědnosti

Zákon o evidenci obyvatel¹ stanoví, jaké údaje jsou v ISEO vedeny. V § 3 odst. 3 písm. k) je uvedeno: „zbavení rodičovské odpovědnosti, včetně data nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zbavení rodičovské odpovědnosti, čísla jednacího a označení soudu, který o zbavení rodičovské odpovědnosti rozhodl, a nabytí právní moci zrušení rozhodnutí soudu o zbavení rodičovské odpovědnosti“.

V současné době nemůže soud provádět zápis do ISEO (nemá k dispozici příslušný formulář). Soud rozsudek o zbavení rodičovské odpovědnosti zaslal na evidenci obyvatel podle místa trvalého pobytu osoby.

Žádáme o sdělení, jak v tomto případě postupovat. Bude tento zápis do ISEO provádět dodatečně příslušný soud, který rozsudek vydal a je zapisovatelem těchto údajů do ISEO (viz § 6 zákona o evidenci obyvatel¹)? Nebo přejde tato povinnost zápisu na příslušný pověřený úřad?

Jak má postupovat pověřený úřad (ohlašovna) po obdržení rozsudku o zbavení rodičovské odpovědnosti, aby bylo dodrženo příslušné ustanovení zákona o evidenci obyvatel¹?

Tento problém se týká i osob, kterým byl soudně ustanoven opatrovník a není u nich omezena svéprávnost. Soudy zasílají na příslušný pověřený úřad usnesení o ustanovení opatrovníka a tyto údaje nejsou zavedeny v ISEO. Jak má postupovat pověřený úřad (ohlašovna) v těchto případech?

NÁZOR KÚ

Odpověď ponecháme na MV. Úřady nejsou oprávněny k zápisu těchto údajů, soudy však nemají pro zápis potřebné formuláře.

STANOVISKO OSČ

Doplnění těchto zápisových procesů je součástí projektu nové verze aplikace C227, na které MV pracuje. O nasazení nových zápisových formulářů budou všechny dotčené subjekty včas informovány, vzhledem ke stávajícímu stavu realizace výše zmíněného projektu, především pořízení hardwarových prostředků, je předpokládaný termín instalace nové verze aplikace C227 ve druhé polovině roku 2025.

OSČ ve svém sdělení z loňského ledna, adresovaném Ministerstvu spravedlnosti, uvedlo, že pokud soudy nemají nástroj k tomu, aby zápis do ISEO provedly samy a splnily tak povinnost uloženou jim v § 6 zákona o evidenci obyvatel¹, jsou povinny postupovat podle § 7 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel¹ a informovat o nesouladu údajů ISEO místně příslušný OÚORP.

Je třeba, aby OÚORP obdržené podněty týkající se zbavení rodičovské odpovědnosti shromažďovaly a evidovaly. Podněty budou řešeny po nasazení upravené verze C227, nabízející jak potřebné zápisové, tak opravné procesy, v režimu podle § 7 odst. 4 a 5 zákona o evidenci obyvatel¹. OSČ takové podněty také eviduje a ve spolupráci s OÚORP je bude řešit, počítá se s rozesláním metodiky, jak v případě těchto podnětů postupovat.

Stejně je, a bude, třeba naložit i s podněty týkajícími se opatrovnictví osob, které nejsou omezeny ve svéprávnosti.

42. MÚ Polička - požadavek soudů na zápis údaje o zbavení rodičovské odpovědnosti a opatrovníkovi do ISEO

Setkáváme se se situací, kdy nás soudy oslovují s požadavkem na zápis údaje o zbavení rodičovské odpovědnosti do ISEO a zrovna tak o zavedení opatrovníka do ISEO pro občana, který není zbaven svéprávnosti. Po komunikaci s MV nám bylo sděleno, že k zápisu těchto údajů nejsme prozatím oprávněni a že je situace v řešení. Zajímalo by nás, zda nastal v řešení této situace nějaký posun.

NÁZOR KÚ

Odpověď ponecháme na MV. Úřady nejsou oprávněny k zápisu těchto údajů, soudy však nemají pro zápis potřebné formuláře.

STANOVISKO OSČ

Viz odpovědi k dotazům č. 10 a 41.

9 KÚ KRAJE VYSOČINA (dotaz č. 43)

43. MÚ Třebíč – postup zadávání zápisů o jmenování opatrovníka do ISEO

Od ledna letošního roku Okresní soud v Třebíči zasílá žádosti o zápis údajů o opatrovnictví do ISEO spolu s vyjádřením MV ze dne 9. 1. 2023 - Povinnosti soudů I. stupně ve vztahu k ISEO – sdělení k č. j. MSP-8/2022-OSKJ-MET/15. Na ústní dotaz v I. polovině letošního roku MV sdělilo, že si má úřad prozatím nezpracované žádosti ponechat v evidenci a vyčkat dalších pokynů. Vzhledem k tomu, že k dnešnímu dni úřad eviduje mnoho takových žádostí o zápis do ISEO, žádá o určení, jak má nadále v dané věci postupovat.

NÁZOR KÚ

Dotaz MÚ Třebíč zjevně směřuje k technickému problému spočívajícímu v nemožnosti provedení zápisu opatrovníka plně svéprávné osobě a nemožnosti zadávání zbavení rodičovské odpovědnosti. KÚ pouze podotýká, že absence možnosti provedení zápisu opatrovníka plně svéprávné osobě a zápisu zbavení rodičovské odpovědnosti není v technických možnostech OÚORP. Kdy tento stav pomine, mu není známo.

STANOVISKO OSČ

Viz odpověď k dotazu č. 41.

10 KÚ JIHOMORAVSKÉHO KRAJE (dotaz č. 44–46)

44. Ohlášení změny místa trvalého pobytu – forma předkládaných dokladů

Občan je při ohlášení změny místa trvalého pobytu dle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel¹ povinen doložit vlastnictví bytu nebo domu nebo doložit oprávněnost užívání bytu. Zákonem o evidenci obyvatel¹ však není specifikováno, že doklady musí být předloženy v listinné podobě. V praxi se tak stále častěji setkáváme s tím, že občané chtějí zasílat dokumenty (například nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy) v elektronické podobě do datové schránky úřadu nebo e-mailem.

Dle stanoviska OSČ (Metodický den 31. 1. 2021, dotaz č. 25) „*je v případě dokumentů, které zákon vymezuje jako povinné přílohy žádosti, třeba, aby byly předloženy v originále či ověřené kopii.*“.

Má ohlašovna trvalého pobytu postupovat v souladu s uvedeným stanoviskem a vyžadovat od občanů doklady k ohlášení změny místa trvalého pobytu v listinné podobě fyzicky podepsané oběma smluvními stranami? Nebo je možné akceptovat elektronickou podobu těchto dokumentů? Pokud ano, v jakých případech je možné elektronické dokumenty akceptovat a jakým způsobem mohou být předloženy?

Tato problematika je v poslední době velmi aktuální, protože občané jsou sdělovacími prostředky vyzýváni k tomu, aby s úřady komunikovali elektronicky a narůstá počet těch, kteří chtějí předložit elektronické doklady i při ohlášení změny místa trvalého pobytu. Domníváme se, že s níže uvedenými problémy se v praxi setkávají i jiné úřady a stanovisko k postupu ohlašovny by tak v těchto případech sjednotilo praxi úřadů v rámci celé republiky.

NÁZOR KÚ

Dle názoru KÚ je možné při ohlášení změny místa trvalého pobytu akceptovat zaslání dokumentů souvisejících s ohlášením této změny (například nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy, souhlasy vlastníka s podnájemem atp.) do datové schránky úřadu s doložkou autorizované konverze. Naopak předkládání dokumentů prostřednictvím mobilu, či vytištěné z prostého e-mailu vlastníka nelze použít, neboť v takových případech nemají předložené dokumenty žádné právní účinky a jejich doručení je v rozporu se správním řádem⁵ i zákonem o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů¹⁵.

STANOVISKO OSČ

Do nedávna bylo možné dokument s úředně ověřeným podpisem předložit v elektronické podobě pouze tím způsobem, že podpis byl úředně ověřen na listinné podobě dokumentu a ten byl následně autorizovaně konvertován postupem podle zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů¹⁵. Podle § 22 odst. 2 zmíněného zákona totiž

¹⁵ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

„dokument, který provedením konverze vznikl (dále jen „výstup“), má stejné právní účinky jako dokument, jehož převedením výstup vznikl (dále jen „vstup“),“ zatímco podle následujícího odstavce platí, že „má-li být podle jiného právního předpisu předložen dokument v listinné podobě správnímu orgánu, nebo soudu anebo jinému státnímu orgánu, zejména aby byl užit jako podklad pro vydání rozhodnutí, je tato povinnost splněna předložením jeho výstupu.“ Po zavedení možnosti úředního ověření elektronického podpisu (tzv. e-legalizace) v zákoně o ověřování¹⁶ i notářském řádu¹⁷ je též možnost předložit dokument v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem (viz § 6 zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce¹⁸), který byl úředně ověřen.

Vzhledem k absenci bližší úpravy v zákoně o evidenci obyvatel¹ neshledáváme právní překážku, která by bránila využití obou zmíněných postupů pro předložení úředně ověřeného písemného potvrzení oprávněné osoby o souhlasu s ohlášením změny místa trvalého pobytu ve smyslu § 10 odst. 6 písm. c) uvedeného zákona. Jako diskutabilní však vnímáme praxi, kdy úředně ověřené písemné potvrzení oprávněné osoby zasílá ohlašovně přímo oprávněná osoba. S ní jako samostatným „podatelem“ totiž zákon o evidenci obyvatel¹ nepočítá a takový postup se jeví být praeter legem. Jakkoliv se praktické obtíže s uchováváním elektronicky doručených prohlášení a jejich „spárováním“ s ohlášením provedeným občanem, který ohlašuje změnu místa svého trvalého pobytu, nemusí jevit jako náležitý důvod, je třeba mít na paměti, že výkon vrchnostenské veřejné správy, kterou je i změna trvalého pobytu, je ovládán zásadou legality. Byť se situace, která je předmětem našeho hodnocení, může zdát účelná, a to nejen z pohledu adresátů veřejné správy, nekoresponduje minimálně liteře zákona a patrně ani úmyslu zákonodárce.

45. Ohlášení změny místa trvalého pobytu na základě generální plné moci

Je možné, aby ohlašovna zaevidovala změnu místa trvalého pobytu dítěte mladšího 15 let, kterou ohlašuje dědeček dítěte, a to na základě generální plné moci, kterou mu udělil otec dítěte?

NÁZOR KÚ

Ano, podle platného znění § 10 odst. 11 zákona o evidenci obyvatel¹ to je možné. Požadavek na zvláštní plnou moc se vztahuje pouze na občana staršího 18 let, kterému brání duševní porucha samostatně právně jednat. Na ostatní případy se vztahují obecná ustanovení o zastupování.

¹⁶ Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

STANOVISKO OSČ

Ohlášení změny místa trvalého pobytu dítěte mladšího 15 let prarodičem dítěte je na základě generální plné moci udělené rodičem dítěte jako jeho zákonným zástupcem možné. V souladu s ustanovením § 10 odst. 10 zákona o evidenci obyvatel¹ jedná rodič jako zákonný zástupce v případě, že nedošlo k omezení rodičovské odpovědnosti. Zákonný zástupce dítěte má plný rozsah práv, a pokud se rozhodne pro delegování těchto práv formou generální plné moci na prarodiče dítěte, tento v tom případě jedná s rozsahem práv shodným jako zákonný zástupce dítěte a nemusí disponovat speciální plnou mocí, jedná se o institut zastoupení upravený v občanském zákoníku² (viz § 894 ve spojení s § 436 a násl.).

46. Úmrtí občana v zahraničí – úhrada správního poplatku

O úmrtí se úřad dozvídá i z jiných zdrojů než ze zvláštní matriky, postupuje tak podle informace č. j. MV- 47771-5/SC-2022 „O postupu úmrtí občana v zahraničí.“

V jednom případě došlo k úmrtí v Kanadě, kde je vydání úmrtního listu zpoplatněno částkou 27,50 CAD. Kdo tento poplatek uhradí? Úřad nebo MV? Dotaz byl vznesen i při kontrole MV u našeho OÚORP (MÚ Blansko) na úseku evidence obyvatel již v březnu 2023, byla slíbena odpověď. Do dnešního dne nebylo na dotaz odpovězeno. Dle dalších zkušeností například zastupitelský úřad ve Švýcarsku nereaguje vůbec.

NÁZOR KÚ

V daném případě vidíme možnost, jak se vyhnout poplatku, oslovit případné pozůstalé (pokud jsou v ČR) a požádat o ověřenou kopii úmrtního listu.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ. Agenda zvláštní matriky je specifická, což se projevuje především v souvislosti se zápisy úmrtí českých občanů v zahraničí. Zápisy jsou prováděny na základě cizozemským dokladů a často z podnětu tuzemského či cizozemských orgánů veřejné moci. Ve chvíli, kdy obdržené podklady nejsou dostačující pro provedení zápisu do matriční knihy, chybí protistrana, od níž by Zvláštní matrika v Brně mohla doplnění podání vyžadovat (žadatel), a je tak povinna sama z úřední povinnosti potřebné podklady obstarat. Zatímco v případě slovenských matričních úřadů toto pravděpodobně nečiní větší problém, u britských, australských či například amerických orgánů je vydání dokladu o úmrtí zatíženo správním poplatkem, přičemž Zvláštní matrika v Brně, stejně jako třeba zastupitelské úřady ČR, nedisponuje zvláštním fondem pro úhradu těchto poplatků.

11 KÚ OLOMOUCKÉHO KRAJE (dotaz č. 47-49)

47. Rušení trvalého pobytu na žádost za trvání registrovaného partnerství

Může ohlašovna na návrh vlastníka nemovitosti (registrovaného partnera) ve správním řízení dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel¹ zrušit trvalý pobyt za trvání registrovaného partnerství druhému registrovanému partnerovi, který byl do nemovitosti partnera přihlášen na základě jeho souhlasu? Osoba není spolumajitelem nemovitosti, nemá věcné břemeno k nemovitosti, nemá uzavřenou smlouvu o užívání nemovitosti a z nemovitosti partnera, kde společně žili, se odstěhovala. Požívá registrovaný partner nějakou zákonnou ochranu, například odvozené užívací právo od druhého partnera vlastníka, které zanikne až zrušením partnerství?

NÁZOR KÚ

Dle našeho názoru lze trvalý pobyt zrušit. Podmínku neužívání objektu a zániku užívacího práva považujeme ve výše uvedeném případě za splněnou. Ustanovení § 744 občanského zákoníku² se na registrované partnery nevztahuje.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ.

48. Systémová podjatost při rušení trvalého pobytu dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel

Jaký má být správný postup správního orgánu při rušení trvalého pobytu občanovi v nemovitosti ve vlastnictví obce v případě, že se jedná o malou obec, kde návrh na zrušení trvalého pobytu občanovi v nemovitosti obce za obec podává starosta a zároveň je starosta oprávněnou úřední osobou, která ve věci rozhoduje? V malých obcích většinou vede řízení a rozhodnutí ve věci podepisuje starosta, popřípadě řízení vede pracovnice ohlašovny, která má/nemá ZOZ pro výkon správní činnosti při vedení evidence obyvatel a vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů a rozhodnutí pak podepisuje starosta. Pracovnice má ZOZ z jiné agendy, kterou vykonává, a splňuje tak podmínky podle § 21 odst. 4 zákona o úřednicích územních samosprávných celků¹⁹. Starosta se tak dostává do pozice navrhovatele (účastníka řízení) a zároveň oprávněné osoby, která vede řízení a podepisuje rozhodnutí.

- a) **Může být starosta zároveň účastníkem řízení a oprávněnou úřední osobou, která ve věci rozhodne?**
- b) **Může starosta pověřit rozhodnutím ve věci pracovníci evidence obyvatel, která má ZOZ na úseku evidence obyvatel a vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů?**

¹⁹ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- c) **Může starosta pověřit rozhodnutím ve věci pracovníci evidence obyvatel, která nemá ZOZ na úseku evidence obyvatel a vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů?**

NÁZOR KÚ

Domníváme se, že starosta nemůže být zároveň návrhovatelem (účastníkem řízení) a oprávněnou úřední osobou, která ve věci rozhodne a nemůže pověřit ani jinou osobu ve vztahu podřízenosti. Z důvodu vyloučení všech úředních osob není možné věc projednat a ve věci rozhodnout, a proto správní orgán neprodleně spis zašle nadřízenému orgánu, aby dle § 131 odst. 4 správního řádu⁵ usnesením pověřil k projednání a rozhodnutí ve věci jiný věcně příslušný podřízený správní orgán ve svém správním obvodu, jehož obvod sousedí se správním obvodem nezpůsobilého správního orgánu (závěr č. 133 ze zasedání Poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu ze dne 14. 2. 2014, závěr č. 152 ze zasedání Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. května 2017, závěr č. 166 ze zasedání Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 18. 1. 2019).

STANOVISKO OSČ

Obecně můžeme konstatovat, že s názorem KÚ a jím uvedenými závěry a argumenty souhlasíme. Ke konkrétním dotazům uvádíme:

- a) **Může být starosta zároveň účastníkem řízení a oprávněnou úřední osobou, která ve věci rozhodne?**

V případě tohoto dotazu plně odkazujeme na závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 133 ze dne 14. 2. 2014, podle něhož starosta obce nemůže vykonávat pravomoc správního orgánu jako oprávněná úřední osoba v řízení, v němž zároveň zastupuje obec jako účastníka tohoto řízení. Starosta je z titulu své funkce povinen hájit především zájmy obce, což může mít vliv na jeho nestranný přístup v řízení. Starosta je tedy vyloučen z projednávání a rozhodování věci z důvodu podjatosti podle § 14 odst. 1 správního řádu⁵.

Pro úplnost dodáváme, že výše uvedený závěr Poradního sboru nebyl dotčen novelou správního řádu⁵ z roku 2018 (zákon č. 176/2018 Sb.), kterou byl do § 14 správního řádu⁵ doplněn odstavce 2 týkající se systémové podjatosti. Podle tohoto ustanovení není úřední osoba vyloučena podle odstavce 1, pokud je pochybnost o její nepodjatosti vyvolána jejím služebním poměrem nebo pracovněprávním nebo jiným obdobným vztahem ke státu nebo k územnímu samosprávnému celku. Uvedenou úpravou zákonodárce zdůraznil, že do určité míry počítá s tím, že při stávajícím modelu organizace výkonu státní správy bude docházet k situacím, kdy úřední osoba bude rozhodovat ve věci, která se dotýká subjektu, k němuž má služební, pracovněprávní nebo jiný obdobný vztah. Na uvedený případ ovšem nemá toto restriktivní pojetí systémové podjatosti vliv, neboť se zde uplatní ústavní zásada nemo iudex in causa sua, tedy že nikdo nemůže být soudcem ve své vlastní věci.

b) Může starosta pověřit rozhodnutím ve věci pracovníci evidence obyvatel, která má ZOZ na úseku evidence obyvatel a vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů?

Podle § 14 odst. 5 správního řádu⁵ určí představený vyloučené úřední osoby bezodkladně jinou úřední osobu, která není k vyloučenému ve vztahu podřízenosti. Z tohoto ustanovení vyplývá, že řízení nemůže za vyloučenou osobu převzít její podřízený. Takový postup by byl v rozporu se smyslem institutu podjatosti, neboť by mohlo být namítáno, že podjatá úřední osoba svým postavením může ovlivňovat procesní postupy sobě podřízené úřední osoby.

Státní správu podle § 2 zákona o evidenci obyvatel¹ vykonávají obecní úřady jako tzv. ohlašovny. Vztahy v rámci obecního úřadu jakožto orgánu obce jsou upraveny obecním zřízením⁷. Konkrétně v § 109 odst. 1 obecního zřízení⁷ je uvedeno, že obecní úřad tvoří mj. starosta a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu a současně že starosta je v čele obecního úřadu. Z toho vyplývá, že pracovnice ohlašovny (evidence obyvatel) je starostovi obce podřízena a nemůže tak být místo něj pověřena vedením řízení, pokud je starosta vyloučen. Skutečnost, že tato pracovnice má ZOZ na úseku evidence obyvatel, nemá v tomto případě vliv.

c) Může starosta pověřit rozhodnutím ve věci pracovníci evidence obyvatel, která nemá ZOZ na úseku evidence obyvatel a vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů?

ZOZ na daném úseku správní činnosti je předpokladem pro to, aby úřední osoba mohla vést správní řízení (k tomu srov. závěry Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 152 a 166). Starosta tedy nemůže řízením pověřit pracovníci evidence obyvatel, která nemá ZOZ na uvedeném úseku správní činnosti, a to ze dvou důvodů. Pracovnice obyvatel je jednak ve vztahu podřízenosti k vyloučené osobě – starostovi (viz předchozí dotaz), a zároveň nemá ZOZ k vedení předmětného správního řízení.

Z výše uvedeného vyplývá, že v dané obci nelze určit úřední osobu, která by mohla ve věci zrušení údaje o místě trvalého pobytu rozhodnout. Starosta je osobou vyloučenou z rozhodování podle § 14 odst. 1 správního řádu⁵ a pracovnice ohlašovny jakožto jemu podřízená osoba vést řízení rovněž nemůže. Na místě je tedy využít již v dotazu nastíněný postup podle § 14 odst. 5 správního řádu⁵, tedy bezodkladně uvědomit nadřízený správní orgán a zároveň mu předat spis. Nadřízený správní orgán následně v souladu s § 131 odst. 4 správního řádu⁵ pověří projednáním a rozhodnutím věci jiný věcně příslušný podřízený správní orgán, jehož správní obvod sousedí se správním obvodem nezpůsobilého správního orgánu. V daném případě bude pravděpodobně řízením pověřena sousední obec, resp. její obecní úřad.

49. Magistrát města Prostějova – výpis o využití údajů z ROB v prostředí CzechPOINT@office

Dle informace OSČ ze dne 14. 6. 2023 podání žádosti o *Výpis o využití údajů z registru obyvatel* nepodléhá správnímu poplatku. Není zde zmíněno, zda má vybrat OÚORP správní poplatek od žadatele při předání *Výpisu o využití údajů z registru obyvatel* a v jaké výši. Na webových stránkách MV není uvedena informace o správním poplatku při poskytnutí *Výpisu o využití údajů z registru obyvatel* na OÚORP. Informace od lektorů ze školení jsou různé a nejednoznačné. Pokud se správní poplatek má vybrat, tak v jaké výši a dle jaké legislativy? Bylo by dobré doplnit tyto informace i na stránky MV. V jakých případech OÚORP vydává *Výpis o využití údajů z registru obyvatel* v prostředí CzechPOINT@office?

NÁZOR KÚ

Domníváme se, že *Výpisu o využití údajů z registru obyvatel* vydává Digitální informační agentura a kontaktní místa veřejné správy vydávají výpisy ve formě ověřeného výstupu z informačních systémů veřejné správy.

STANOVISKO OSČ

V souladu s § 58 zákona o základních registrech⁹ si subjekt údajů může zažádat o vydání *Výpisu o využití údajů z registru obyvatel* na kontaktním místě veřejné správy Czech POINT (pouze v tomto případě se však jedná o ověřený výstup z informačního systému veřejné správy), prostřednictvím Portálu občana, u MV či u kteréhokoliv KÚ nebo OÚORP. Mimo podání žádosti prostřednictvím Portálu občana může za subjekt údajů žádost podat rovněž zákonný zástupce, opatrovník, člen domácnosti či zmocněnec.

Pro účely vydání předmětného výpisu OÚPRÚ, KÚ nebo MV je v prostředí CzechPOINT@office vypublikován **formulář ZRO05 Výpis o využití údajů z registru obyvatel**. O vydání výpisu na těchto úřadech si žadatel může požádat elektronicky, v listinné podobě nebo osobně. Je-li žádost podána v listinné podobě, musí být opatřena úředně ověřeným podpisem osoby, která o poskytnutí údajů žádá. Tento se nevyžaduje, je-li žádost podepsána před zaměstnancem zařazeným ve správním orgánu, vůči kterému směřuje. Podle **položky 3 bodu 5 sazebníku** zákona o správních poplatcích⁶ je **vydání předmětného výpisu provozních údajů osvobozeno od poplatku**.

Výjimkou je kontaktní místo veřejné správy, kde je vydání uvedeného výpisu, jakožto ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy, zpoplatněno podle **položky 3 písm. d) sazebníku v kontextu bodu 3 Poznámky** následovně: první stránka výpisu ve výši 100 Kč, druhá stránka výpisu není zpoplatněna, každá další započatá stránka 50 Kč.

Závěrem uvádíme, že OSČ v současnosti pracuje na aktualizaci informací zveřejněných na webu MV.

12 KÚ MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE (dotaz č. 50-53)

50. MÚ Orlová – změna místa trvalého pobytu bez platného občanského průkazu

Podle § 11 písm. a) bodu 1 zákona o občanských průkazech²⁰ žadatel o vydání občanského průkazu, který má povinnost mít občanský průkaz, je povinen podat žádost o vydání občanského průkazu nejpozději do 30 dnů ode dne, ve kterém dosáhl věku 15 let. Občanský průkaz lze za správní poplatek vydat také občanovi mladšímu 15 let, a to za podmínek stanovených zákonem o občanských průkazech²⁰, avšak s platností pouze na 5 let.

V této souvislosti nutno předeslat, že podle § 10 odst. 6 písm. b) zákona o evidenci obyvatel¹ je občan při ohlášení změny místa trvalého pobytu podle § 10 odst. 6 zákona o evidenci obyvatel¹ povinen se prokázat totožnost občanským průkazem nebo, nemá-li platný občanský průkaz, jiným obdobným dokladem, který je veřejnou listinou.

Jak tedy postupovat v případě, kdy změnu místa trvalého pobytu ohlásí občan, který již dovršil 15. rok svého věku, avšak učinil tak v době 30 dnů, kdy mu prakticky teprve plyne povinnost požádat o vydání občanského průkazu a fakticky tak ještě není držitelem platného občanského průkazu.

NÁZOR KÚ

Jak je uvedeno v zákoně o evidenci obyvatel¹, nemá-li občan platný občanský průkaz, je povinen prokázat totožnost jiným obdobným dokladem, který je veřejnou listinou. V případě, že nedisponuje takovým to dokladem, je možné totožnost ověřit na základě svědecké výpovědi. Vzhledem k faktu, že oprávněnou osobou podat souhlas s ohlášením změny místa trvalého pobytu musí být osoba zletilá (18 let) a svéprávná, je možné tuto osobu požádat o svědectví ve prospěch prokázání totožnosti.

STANOVISKO OSČ

Pokud je občan starší 15 let, který dovršil 15. rok věku a neuplynula ještě 30denní lhůta pro povinnou žádost o vydání občanského průkazu, držitelem jiné veřejné listiny ve smyslu § 10 odst. 6 písm. b), například cestovním dokladem, prokáže tímto svou totožnost. Pokud není ani držitelem cestovního dokladu, předloží při ohlášení změny místa trvalého pobytu svůj rodný list a jeho zákonný zástupce potvrdí před pracovníkem ohlašovny jeho totožnost.

²⁰ Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů.

51. Třinec – potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině

- a) Dotaz ohledně vystavování potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině – vyplývající z § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷. Obdrželi jsme informace z MV, ve kterých se mj. uvádí, že v průběhu srpna 2023 bude na KÚ rozeslána informace, která bude obsahovat metodické doporučení v této věci. Zda jsou tedy nové postupy a je potřeba provést obnovu razítek a podpisů na Ministerstvu zahraničních věcí?
- b) Na potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině dávat razítko v samostatné působnosti – tj. statutární město Třinec a na poskytnutí informace z ISEO na základě § 8 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel¹ dávat razítko v přenesené působnosti – tj. Magistrát města Třince?

NÁZOR KÚ

Potvrzení potřebná pro uplatnění práva v cizině vydaná dle § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷ jsou potvrzením vydaným v samostatné působnosti bezplatně a je nutné je opatřit úředním razítkem v samostatné působnosti (například statutární město Třinec).

Dle § 8 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel¹ poskytují mimo jiné OÚORP a ohlašovny údaje vedené v ISEO obyvateli staršímu 15 let na žádost, v rozsahu a za podmínek stanovených uvedeným zákonem. Jedná se o úkon v přenesené působnosti (§ 22a zákona o evidenci obyvatel¹), který je zpoplatněn dle zákona o správních poplatcích⁶ (dle položky 3 sazebníku), kdy se jedná o výdej požadovaných údajů vedených v ISEO k dané osobě, případně k osobě blízké, k danému datu a času. Data evidovaná v ISEO jsou zdrojem pro základní registry a také pro další agendové informační systémy. Vyřizující písemnost osvědčuje skutečnosti uvedené v ISEO, kdy ISEO je zdrojem pro další agendové informační systémy a zároveň pro základní registry, tudíž zde není důvod pochybovat o tom, že vyřizující písemnost osvědčuje údaje, kterou jsou do zpochybnění brány za správné. Tímto je naplněno ustanovení § 5 zákona o užívání státních symbolů ČR²¹, aby vyřizující písemnosti byly opatřovány otiskem úředního razítka příslušného správního orgánu v přenesené působnosti (například Magistrát města Třince) a podpisu oprávněné osoby pro agendu evidence obyvatel. Vzory otisků úředních razítek v přenesené působnosti, včetně podpisů oprávněných osob, je třeba evidovat také na Ministerstvu zahraničních věcí pro případné opatření předepsaných ověření pro použití v cizině.

STANOVISKO OSČ

Souhlasíme s názorem KÚ. Problematika vydání potvrzení pro uplatnění práva v cizině podle § 14 odst. 2 obecního zřízení⁷ je v kompetenci odboru veřejné správy, dozoru a kontroly MV. V návaznosti na on-line kulatý stůl s KÚ, který se konal v listopadu 2023, vypracoval odbor veřejné správy, dozoru a kontroly MV stanovisko č. 6/2023, které je umístěno na webových stránkách MV: <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-odk-2023.aspx>.

²¹ Zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

52. Bruntál – přehlednost metodiky MV

Nepřehledné metodiky MV – dát na jedno místo, rozdělit dle agend a každou poslední aktuální metodiku nějak zdůraznit, například barevně. Metodiky jsou na více místech a záleží kam se kdo podívá, pak se postupuje nejednotně (například: Poskytování údajů: poslední stav ke dni 30.10.2023; Opatrovník občanské průkazy: poslední stav ke dni XY; Předávání občanského průkazu: poslední stav ke dni XY; Poskytování údajů: poslední stav ke dni XY).

NÁZOR KÚ

Neposkytnut.

STANOVISKO OSČ

Jednotlivá metodická doporučení jsou uspořádána chronologicky podle roku jejich vydání a nacházejí se v sekci <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-odboru-spravnich-cinnosti-pro-krajske-urady-nebo-obecni-urady.aspx>.

53. KÚ Moravskoslezského kraje – připojení KÚ na aplikaci C227

Žádáme o sdělení data připojení KÚ na aplikaci C227. Zároveň žádáme o sdělení, zda bude ze strany MV zajištěno také školení pro KÚ, týkající se užívání aplikace C227.

NÁZOR KÚ

Neposkytnut.

STANOVISKO OSČ

Jakmile bude vyřešeno bezpečné připojení obcí I. a II. typu, bude do provozu nasazena nová verze aplikace C227, která nahradí stávající zápisové formuláře Czech POINT, včetně formulářů pro zápis nabytí a pozbytí státního občanství (obdobně dotaz č. 10). Všichni zapisovatelé budou o nasazení nové verze aplikace C227 s dostatečným předstihem informováni, přičemž informační kampaň bude zahrnovat i školení a distribuci uživatelských materiálů.

13 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CIS	Cizinecký informační systém
ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federativní republika
ISECD	Informační systém evidence cestovních dokladů
ISEO	Informační systém evidence obyvatel
ISEOP	Informační systém evidence občanských průkazů
KÚ	Krajský úřad
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MÚ	Městský úřad
MV	Ministerstvo vnitra
OSČ	Odbor správních činností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OÚORP	Obecní úřad obce s rozšířenou působností
ROB	Základní registr obyvatel
RPP	Základní registru agend, orgánů veřejné moci, soukromoprávních uživatelů údajů a některých práv a povinností (registr práv a povinností)
ÚMČ	Úřad městské části
ZOZ	Zkouška odborné způsobilosti